Ч. 259 (14.508). Львів, неділя 15. листопада 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова большевицька провокація.

ПАРИЖ, 14. 11. ПАТ. Як твердить московський кореспондент „Матену", арештування 7-ох німців та чужинців — совітських громадян — це підготова до нового політичного процесу, що має буцімто виявити діяльність „Ґештапо" (німецької дефензиви) на терені СССР. Г.П.У. викрило недавно кілька протисовітських змов чисто внутрішнього характеру, м. ін. в квітні ц. р. виарештували т. зв. „націонал-соціялістичну опозицію" між членами комуністичної партії.

Щоб скомпромітувати ту організацію, доказують, що вона мала звязок зі закордонним фашизмом, до процесу вмішають чужинецьких комуністів. Дотепер арештовані: Гуго Еберлейн, Віллі Мунтіенборґ, акторка Шарльота Геґґер, Коссак, Штайн-Домскі, Ферессес, Штралер і Пастамакос. Їм закидають, що вони передали змовникам гроші й інструкції.

АРЕШТОВАНИХ НЕ ПОСТАВЛЯТЬ ПІД СУД?

МОСКВА, 14. 11. ПАТ. З німецьких джерел повідомляють, що в СССР арештовані такі німці: Тімміґ, віцедиректор концесії, Лео Геніґґавер, фризієр, Ольберґ, скрипак, Нідермаєр, книговод одної совітської установи, Ерль Інґґавер, Мохер, годинникар, та один жид, литовський громадянин Рац, що був директором концесії.

В німецьких колах припускають, що арештованих не будуть судити, лише їх видалять зі СССР.

ПЕРЕД ВЕЛИКОЮ БЕЗБОЖНИЦЬКОЮ КАМПАНІЄЮ.

ВАШИНГТОН, 14. 11. КАП. Як повідомляє „Нюз Сервіс", найновіша совітська офіційна статистика виказує, що в СССР замкнено 14.000 церков, каплиць та святинь ріжних віроісповідань.

Тепер підготовляють большевики світову пропаґандивну кампанію безбожництва в таких розмірах, як ще ніколи дотепер; при тому візьмуть під увагу психічні настрої ріжних країв. Ту кампанію обговорять на світовому конґресі безбожників, що збереться 9. лютого 1937 р. в Москві при співучасти коло 1.600 представників 46-ох країв. Орґанізаційний комітет конґресу кольпортує по всьому світі пропаґандивну брошуру ,що накликає до знищення всіх релігій, зокремаж християнської, як непримиренних ворогів комунізму,

Наступ національних військ на толедський міст.

МАДРИД, 14. 11. Авас. Нац. кольона полк. Телля заатакувала вчора толедський міст; помагало їй 12 батерій, що бомбардували ворога — відповіла вся червона артилерія. Наступ полк. Телля йде на Сан Січе і Калле де Антоніо Льопез, 300 метрів від лівого берегу ріки. По обох сторонах взяли в бою участь повзи і літаки.

ЗАГАЛЬНИЙ ПРОТИНАСТУП ЧЕРВОНИХ.

СЕВІЛЛЯ, 14. 11. ПАТ. Ген. Кеїпо де Ляно ствердив, що червоний уряд змобілізував усіх здібних до військової служби мужчин і почав завзятий наступ не лише під Мадридом, але й на флянках. Нац. війська всюди рішуче бороняться, їхні становища надто сильно укріплені, щоб червоні могли їх здобути, тому наступ відкинено. Червоні відступили, залишаючи 300 убитих і чимало полонених.

МАДРИД, 14. 11. ПАТ. Червоне мін-во війни повідомляє: В пятницю вечором наші війська почали велику офензиву на мадридському фронті. Всі передбачені у пляні становища на правому крилі занято.

САЛЯМАНКА, 14. 11. ПАТ. Нац. війська відбили наступ червоних на відтинку 7. дивізії. Між 300 убитими червоними є чимало чужинців.

ТЕНЕРІФА, 14. 11. ПАТ. Комунікат, оголошений в год. 1.30 повідомляє: нац. летунські ескадри зістрілили вчора над Мадридом 13 червоних літаків. Між ними є один тримоторовий бомбовий совітський. На Ґвадаляхарському відтинку нац. війська заняли м. Сіруоту; на інших фронтах без змін.

ТОЛЕДО, 14. 11. ПАТ. Нац. летунство дуже активне; воно зістрілило один червоний літак над Каза дель Кампо, другий над Віллаверде. Нац. артилерія сильно обстрілювала евакуовані передмістя Мадриду. У Карабанчель нац. війська відбили наступ червоних та здобули один совітський танк. Бомби з нац. літаків викликали вибух у складі муніції в мадридській дільниці Монтана.

ПОВІТРЯНІ БОЇ.

МАДРИД, 14. 11. ПАТ. Мін-во війни повідомляє: Пополудні дійшло до кількох повітряних боїв над столицею; 4 нац. літаки зістрілено інші відступили.

СЕВІЛЛЯ, 14. 11. ПАТ. Ґен. Кеїпо де Ляно повідомляє, що вчора дійшло до великих повітряних боїв над Мадридом. Рано стрінулося 14 нац. літаків з 14-ма червоними. З червоних зістрілено 5 мисливських літаків і один бомбовий; з національних один легко ушкоджений.

Пополудні нац. ескадра звела бій з 20-ма червоними літаками, зістрілюючи один червоний тримоторовий літак та 4 менші; решта відступила.

ЧИЇ ЛІТАКИ ЗІСТРІЛЕНО?

Подавши ті вістки ґен. Кеїпо де Ляно додав: „Цікаво, що вечірні комунікати червоного командування подають буцімто червоні зістрілили саме таку скількість літаків.

МАДРИДОВІ ЗАБРАКНЕ ВОДИ, ХАРЧІВ І МУНІЦІЇ.

СЕВІЛЛЯ, 14. 11. ПАТ. Як твердить ґен. Кеїпо де Ляно, оборонцям Мадриду нестає харчів. Нац. командування хотіло вести війну як найбільш гуманно, але з огляду на опір, який стрічає, мусітиме взятися до інших засобів. Нац. війська перетнуть мадридський водопровід, тому небавом оборонцям Мадриду забракне харчів, води і муніції.

Довкруги порозуміння флямандських націоналістів з „Рексом".

БРЮССЕЛЬ, 14. 11. ПАТ. Флямандська національно-католицька партія намагається відтягнути флям. націоналістів від союзу з рексістами. Голова партії Вербіст підкреслює, що те порозуміння не може бути трівке, бо рексісти рекрутуються здебільша зпоміж вальонів.

ЗАВОРОЖЕНЕ КОЛО.

УКРАЇНЦІ ТА ПОЛЬСЬКІ ВЕЛИКІ ЗЕМЕЛЬНІ ВЛАСНИКИ В ОДНОМУ ФРОНТІ ПРОТИ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Злободенною справою в Польщі є сьогодні справа приспішеного виконання земельної реформи на основі постанов закону з 28 грудня 1925. р. Цей закон призначає з більшої земельної власности річну норму 200.000 га рільних ужитків на цілі парцеляції, при чому має на увазі передовсім сусідську парцеляцію з метою усамостійнити з господарського боку дрібні карлуваті господарства. Виконання земельної реформи мало у початках доволі сильний розмах, що тревав від 1926. до 1930. р. — себто до початків господарської скрути. Про парцеляцію й військове осадництво на основі законів з 15. липня 1920. р. і 17. грудня 1920. р. на цьому місці згадаємо остільки що вони у перших повоєнних роках (1921—1924) — отже ще перед уведенням в життя теперішнього закону про виконання земельної реформи з 1925. р. — найсильніше причинилися до демографічних змін в користь польського елементу на південному сході і на сході Польщі, занявши дуже значні простори тамошньої більшої земельної власности. Було це відоме кольонізаційне й військове осадниче ельдорадо, що заломилося в 1924. р.

Закон про виконання земельної реформи з 1925. р. знає добровільну і примусову парцеляцію більшої земельної власности — обі разом у границях річної норми 200.000 гектарів. Примусова парцеляція має субсидіярне значіння у випадку, якщоб не вичерпано у добровільній парцеляції згаданої вище річної норми парцеляційного обшару.

Господарська скрута і як її наслідок брак готівки у селян, охочих набути землю та відсутність відповідних фінансових засобів у покликаних до переведення земельної реформи державних установах, зробили те, що в останніх роках згаданої річної норми парцеляційного обшару далеко не вичерпано. І тут уряд хоче застосувати примус.

Примусова парцеляція у Східній Галичині була вимковим явищем. Кольонізація двірських обшарів польським елементом зі заходу у перших повоєнних роках у Східній Галичині при теперішній кризі майже припинилася. Сьогодні й вона відживає з хвилиною, як поліпшилася господарська конюнктура для хліборобства. Для нас з цього нова страшна загроза. Під напором місцевих [illegible] чинників, причасних при переведенні земельної реформи, східно-галицькі дідичі відмовляють зправила продажу землі нашим селянам навіть і тоді, якщо ті оферують і найвищі ціни, що їх кольоніст або місцевий поляк не хоче платити.

Людність села з року на рік убожіє при рівночасному зрості населення, для якого нема варстатів праці та засобів прожитку. Росте число безробітних на селі, яких ніхто не реєструє та

яких за оцінкою знавців у Польщі — коло шости міліонів. Ними держава не піклується, хоч число їх вдесятеро більше від числа міських чи фабричних безробітних реєстровців. І тільки ці останні користають з державної допомоги і майже виключно для них твориться громадянські допомогові комітети. Безвиглядна нужда радикалізує настрої села у соціяльній площині. До цього причиняються у нас і ненормальні національні відносини, яких держава не старається упорядкувати. Все те разом творить заворожене коло, з якого важко найти вихід.

Але таки найшовся чудотворець, що взявся вивести село зі завороженого кола. Є ним теперішній міністер хліборобства і земельних реформ п. Понятовський. Колишній член найлівішого хлопського „Визволення", не належить і нині до прихильників дідичів. Рівночасно не був він та не є прихильником ідеї польсько-українського порозуміння, як зрештою багато з провідників польських лівих партій та ще зокрема хлопських. У ділянці земельної реформи на етнічно непольських землях іде слідами колишнього премієра Вітоса, що українські землі хотів заорювати польським плугом. На примірі Вітоса, міністра Понятовського чи померлого недавно Дашинського по сотий раз можемо переконатися, що польська демократія, мальована на зелено чи червоно, не була, не є і — здається — і не буде ніколи ставитись до нас прихильно, чи хоч би вирозуміло.

Як вийти зі завороженого кола аграрних відносин, вияснив п. Понятовський на пресовій конференції в міністерстві хліборобства 23. жовтня ц. р. Його промова — подана за Пат-ом і в „Ділі" ч. 241. з 25. X. ц. р. — була його політичним вірую й рівночасно політично-аграрною програмою, якої досі не виголосив він в характері міністра з парляментарної трибуни. Не будемо тут повторяти його насвітлення фактичних відносин на селі, страшного перелюднення села, беззеиелля і земельного голоду та звичайної нужди. Тут ми у повній згоді з п. міністром. Не горкаємося теж і цифр щодо парцеляції і кольонізації. Про них говорено нераз. Важніша для нас критика п. Понятовського під адресою сучасного аграрного устрою в Польщі. Тут виявився п. міністер безпощадним противником більшої земельної власности, зате прихильником меншої власности, що в часах катаклізму виявила більшу життєздатність і продукційну силу, скоріше пристосувалась до змінених господарських умовин. І тут між нами цілковита згода, як теж і щодо погляду на вагу технічних агрикультурних уліпшень — у формі комасації і меліорації.

Незгода між нами тільки щодо самої аграрної політики уряду на українських землях. По словам міністра уряд передбачує збільшити осадничу акцію у воєвідствах: люблинськім, львівськім, тернопільськім і волинськім (станиславівське воєвідство майже не має вільного запасу рільних ужитків для парцеляції). Інакше — кольонізація малаб охопити Холмщину, Волинь, львівське воєвідство від Сяну на схід і Поділля, при чому кольоністами у нас малиб бути мазури з вісьмох західних польських повітів львівського воєвідства. П. Понятовському не промовили до переконання ні характеристика страхітливих аграрних відносин на нашому селі, де вони страшніші, ніж у польському, — ні статистика, ні навіть досвід уряду з дотеперішньою кольонізацією і осадництвом українських земель, який виказує у сумі відемний біланс.

Таке офіціяльне становище міністра хліборобства і земельних реформ щодо дальшого виконування земельної реформи у нас викликало голосний відгомін серед нашого громадянства, що змушене сьогодні **в обороні рідної землі розпочати відповідну акцію**. І вона вже розпочалася.

Проти аграрних плянів п. Понятовського розпочали широку акцію і самі безпосередньо інтересовані дідичі. Пішла в рух пресова критика наміреної на найближчий час аграрної політики теперішнього міністра хліборобства і земельних реформ. Великі земельні власники, між якими є чимало родин, осілих тут від соток літ, не хотять дати зліквідувати себе без спротиву. Крім їх власної преси, як варшавський „Час", віленське „Слово" і т. д., зуміли вони придбати для себе в допомогу і деякі популярні польські газети, між іншим і краківський „Іл. Куріер Цодзенни" та львівський „Век Нови". Окремий наступ проти мін. Понятовського повів у цілій низці статтей „Іл. Куріер Цодз.", не ощаджуючи його зовсім. Цікава з цього боку є стаття п. Лукіяна Турнава, одного з ідеольогічних провідників великих землевласників на сторінках „Іл. Куріера Цодз." ч. 314 з 11. ц. м. п. н. „Блєндне пшесланкі — шкодліве вньоскі", в якій на основі аргументів мін. Понятовського з його промови з 23. жовтня ц. р. старається виказати, що звертаються вони... проти політики міністерства хліборобства і земельних реформ.

Земельні власники не вдоволилися тільки пресовою кампанією. І станова організація „Звйонзек Зємян" скликав до Варшави на 5. ц. м. зїзд представників своїх відділів з цілої Польщі для обговорення сучасної польської аграрної політики. В ухвалених резолюціях зїзд заявився рішуче проти плянованої п. Понятовським аграрної політики, вказуючи її недоцільність і шкідливість з господарських і суспільних мотивів та з огляду на інтерес оборони держави. В резолюціях є теж безоглядна критика дотеперішньої аграрної політики, що, на думку дідичів, не розвязала проблеми направи аграрного устрою та перелюднення села, а причинилася тільки до його спролетаризування. Вкінці зїзд осуджує демагогію в земельних справах, що її ведуть деякі політичні угрупування (на думці мали очевидно польські людові партії) та деякі суспільно-станові організації.

Аргументи, що їх тепер висувають великі земельні власники, покриваються здебільша з відомою знаменитою статтею п. Ст. Лося у „Бунті млодих" та статтею у „Бюлетині П.-У." з 42. ч/ п. н. „Чи кольонізація на півд.-східних землях є доцільна". Всі аргументи у тих статтях на 100 відс. правдиві, слушні, розумні. Дійсно: кольонізація збільшила лише павперизацію краю та загострила соціяльні й національні відносини, ослаблюючи в той спосіб оборонну здатність держави. Всі ці аргументи і той істотний висліл кольонізації повинен би змобілізувати **проти** кольонізації взагалі все польське патріотичне громадянство. На жаль — воно підлягає протиукраїнській демагогічній дурійці, а п. Понятовський тримається цупко своєї доктрини.

Кампанія проти реформ п. Понятовського розпочалася оце з двох сторін і з ріжних мотивів. Ми не хочемо, щоб землю призначену на виконання земельної реформи, забрали пришельці зі заходу, а щоб взяли її місцеві люди, яким дає першенство сам закон. Інакше дідичі, вони по правді бажалиб, щоб земельну реформу відложили на неозначений час. Подібна ситуація, в якій найшлися сьогодні ми у одному, припадковому зрештою, фронті проти аграрної політики міністерства хліборобства і земельних реформ, була в рр. 1924—1925. перед ухваленням теперішнього закону з 28. грудня 1925. р. про виконання земельної реформи. І треба признати, що з національного боку ми тоді віднесли деякі зовсім немаловажні успіхи!

Який буде вихід з теперішнього завороженого кола, створеного мін. Понятовським, годі передбачити у всіх подробицях. Треба приняти, що і він не буде чудотворцем та що з його нових кольонізаційних плянів багато-багато перечеркне саме життя та життєва тугість нашого народу.

В усякому разі ми, українці, — ввесь український нарід, — мусимо боротися проти кольонізації наших земель, бо ця боротьба є боротьбою просто за фізичну екзистенцію. Під цим оглядом з тезами мін. Понятовського неможливий ніякий компроміс.

Д-р Степан Баран.

Політичний ребус над Велтавою.

З вражінь і спостережень нашого спеціяльного кореспондента.

У справах Чехословаччини визнатися нині все тяжче і складніше. Почавши з менту тісного союзу зі Совітами, Чехословаччина стає все більше тереном політичних ребусів, нерозвязаних проблем, питань без відповіди. Можна приїхати до Праги, сидіти там місяць і два, вичитувати всі часописи, ходити, питатися, слухати — і ввесь час почуватися, як у мряці. У мряці, в якій розгублюється орієнтація не тільки чужих, але й своїх. Аж дивно, як дуже затрачує нині в Чехословаччині людина можливість реальної та льогічної оцінки проявів і фактів з громадсько-політ. ділянки.

А прояви ті характеристичні і факти настільки суперечні, що робити з них льогічні висновки — ризиковно. Водночас події в Европі котяться так скоро, диференціяція інтересів зазначується так яскраво, що врешті-решт і в Празі треба рішатись.

Отже як?...

Чи віддаватися надалі солодко і мрійно в опіку змоторизованого, червоного медведя з Евразії — чи ні? Чи допустити оконечно до створення совітського плящ-дарму в серці Европи — і вірити, що від цього поможе — та вслід за цим загострити ще більше своє положення на кордонах і... допустити врешті до розбиття Малої Антанти... Чи може навпаки: завернути з дороги, шукати нових аліянсів, попробувати ще раз поговорити „на розум" з Німеччиною та Польщею?... І рятувати істнування Малої Антанти. Поїхати до Білгороду і крикнути звідти, щоб було чути аж до Риму:

— Я сем таді!

А дилеми внутрішньої політики? А Словаччина? А Підкарпатська Русь?

Централістично й авторитативно, як дотепер, чи децентралістично і рівноправно? Бож треба хіба вже раз скінчити з тою „диктатурою демократії" в Чехословаччині? Цеж до нічого не веде. В Словаччині люди невдоволені, на Закарпатті також. У Празі говорять залюбки про „український ірредентизм" на Закарпатті, в Ужгороді про чехізацію і русифікацію, а в той-же час промадярська, ревізіоністична пропаганда — там аж в очі лізе.

А все це разом називається: „перемогою демократичного принципу".

Проблеми, проблеми, проблеми...

СОЮЗ ЗІ СОВІТАМИ — КОНЕЧНІСТЮ.

Питаю в Празі одного з чільних публіцистів проурядової коаліції:

— Яким шляхом, на вашу думку, піде тепер закордонна політика уряду?

Здвигнув плечима.

— Ледви чи будуть якісь зміни. Наша закордонна політика мала все найтяжчі умовини праці. Льогічно повинні ми йти зі західною Европою, але конечність наказує інакше. Ідея ревізіонізму все сильніша в Европі і все більше загрозлива саме для Чехословаччини. Ми намагалися більш, як десять літ довести до порозуміння і дружби з Польщею на засаді істнуючих мирових договорів. Чейже істнування Польщі спирається також на цих договорах. А поляки затягали, пенетрували цілу Европу, аж врешті, вернувшись з Берліна, відмовились. „Що буде зі Шлеськом за Ользою?" — питають. З Мадярщиною історія ще гірша. Одинокою відповідю на наші спроби було і є звідти: „Nem, nem soha!"...

Німеччина?... Німеччина Гітлера предкладає нам, що правда, порозуміння, але тільки тому, щоб нас приспати, обезсилити. Подібна гра, як з Францією. А при цьому мало-що не домагається німецько-чеської кондомінії в Чехії та звороту Гульчинської землі. Ясно, що в таких умовинах політичної пастки — мусіли ми шукати в парі з Францією нового союзника.

— І найшли Совіти.

— Так, Совіти. В обороні цілости нашої та Малої Антанти.

— Алеж Мала Антанта не хоче совітської оборони! Саме через те впав у Румунії Тітулеску, а Югославія до сьогодні не визнала Совітів „де юре“.

— На жаль. Один доказ більше, що Европа тратить голову.

— Невже вважаєте союз зі Совітами аж таким конечним і єдиноспасенним?

— В теперішніх умовинах — так. Зокрема для Малої Антанти. Бож ніякого ревізіонізму не можна уявити собі без війни. Така війна бувлаб всеевропейська. Вслід за цим союз Малої Антанти з Францією та Совітами скріпив би тільки її оборонну силу...

— І приніс би вигляди на скору большевизацію.

Усміхнувся

— Чому зараз на большевизацію?... Не забувайте, що ми не маємо у пляні війну, але навпаки: зберегти мир і непорушність трактатів. Усе це можна буде втримати тільки тоді, коли буде встановлена рівновага сил в Европі. Сама ця рівновага сил є вихідною точкою нашої політики. Слабий противник заохочує до нападу на себе, сильний — стримує і наказує глибоко призадуматися. Коли цього не схочуть зрозуміти в Букарешті та в Білгороді, тим гірше для них. Ми не бачимо іншого виходу.

Призадумався. І по хвилині:

— Так. Тільки союз зі Совітами може стримати війну. Уявляєте собі, як гальмуюче мусілаб ділати наприклад — перспектива польського фронту від Тешина аж до Турмонтів на латвійським пограниччі? Очевидно, у випадку, колиб Румунія приєдналася до нашого союзу зі Совітами.

СОЮЗ ПРОБЛЄМАТИЧНИЙ, ЧИ НІ?

— Але тепер, після відмови Румунії, питаю дальше, той союз стає для вас під оглядом практичної вартости хіба проблематичний?

— Проблематичний? Чому? Його стратеґічна концепція буде лише ослаблена, але ефективна вартість Совітів як політичного і військового союзника матиме надалі своє величезне фізичне й моральне значіння.

— Але не всі у вас дивляться на справу так, як ви. Аґрарна партія заявляється все сильніше за зміною курсу закордонної політики.

Усміхнувся знову.

— Знаю. Я сам заявив вам на початку, що союз зі Совітами є для нас тільки конечністю. І коли в розмові з вами обстоюю його, то тому, що все ще не бачу іншого виходу. Ми мусимо на когось спиратися. Правда, в аґрарній партії є сильна течія проти надмірно галасливого маніфестування союзу зі Совітами і проти беззастережного кидання себе в їхні обійми. Мають зрештою рацію. Але не мають її, коли проповідують збройну невтралізацію Чехословаччини так, як це зробила недавно Бельгія. Вони забувають на одну дрібницю, а саме, що ми не маємо того геополітичного положення, яке має Бельгія і не маємо анґлійської опіки за плечима! Ми самі, як палець...

Такі є погляди більшости коаліційного табору, що править нині Чехословаччиною. Про це мав я нагоду переконатися, розмовляючи не лише з аґрарниками, але й із чеськими національ-соціялістами та соц. демократами.

І у всіх цих розмовах віддзеркалювався постійно — більш чи менш дискретно — дійсний причинник таких поглядів: страх. Зовсім зрозумілий зрештою страх перед ізоляцією, окруженням ворожими силами, перед конфліктом

закінченим „per fas et nefas“, що може вибухнути ненадійно нині, завтра, післязавтра...

Все це зрозуміле. Але при всьому тому аж в очі кидається якась дефетистична кволість, специяльно чеського суспільства. І якийсь брак твердої віри в можливіть патріотичного обєднання всіх народів републики навіть на випадок воєнної небезпеки.

Віру заступила тут підозрливість, волю до сили (як це німці прекрасно називають: „Der Wille zur Macht“) заступила охота до сили, підпомагана розпорядками уряду.

Чехи — нарід добрий і безперечно демократичний. Але в корінній Чехії, яка на ділі весь час керує державою, втримується до нині вперто погляд доброго господаря-індивідуаліста, який не вірить нікому, навіть членам родини, що разом з ним добровільно працюють для спільного добра. Вслід за цим він всюди хоче заглянути сам, припильнувати всього сам і диспонувати сам. Чому? Бо вірить у свою совершенну мудрість. І очевидно: коли господарство мале, то справа йде ще сяк-так; але коли воно більше — не стає сил. Тоді повстають родинні конфлікти, огірчення, взаїмна неохіть.

У ПЛУТАНИНІ ПРОБЛЄМ.

Чеський гін до геґемонії в державі непередуманий як слід і переводжений по хуторянськи (фільваркова політика) — заплутав неймовірно відносини в державі. Всупереч усім передумовинам знищено всі завдатки психічної спільноти народів Чехословаччини (за вийнятком одиноких німців, які були від початку відосередно настроєні) і створено спільність механічну. А тепер з черги у Празі дивуються, чому ця спільність не є психічна.

Говорю в Празі на тему Словаччини:

— Чому не поладнаєте вже раз справу Словаччини так, як нпр. поладнала Австрія справу Мадярщини в 1860. році?

— Себто як?

— В сенсі державного дуалізму.

— Не можна. Там були два народи, тут є один. Нема окремого чеського народу, як нема окремого словацького. Є чехословацький, подібно як у Югославії сербо-хорватський.

Робиться мені слабо.

— А мова?

ГАЛАКТІОН ЧІПКА. 11

Автом по Галичині.

НА КРИЛАХ ВІТРУ.

На розлогих нивах гуляє вітер. Десь у видолинку присіло село, десь у балці сховався хутір. Кинеш оком у далечінь — ген-ген на обрію синіє щось ніби великанський мур. Дивишся і не знаєш: чи це дрімає хмара як заснований сизою мрякою ліс, чи це мріє ліс як нависла над обрієм хмара?...

А так, довкола поля і поля. Має куди гуляти вітер! То й гуляє майже кожного дня: зимою понад білі пустарі, весною й осінню понад непролазні болота, літом понад золото хлібів. Гуляє і несе з собою чутки, вістки та поголоски — від села до села, від хутора до хутора.

Тоді, як ми проїздили Поділлям, розносив дві жидівські історії і хоч наше авто рвало як бистрий кінь — дігнав нас, переповів їх і полинув на радощах далі...

ДБАЙЛИВА ВАРТА.

В однім селі якийсь парубчак чи може молодий господар погрозив місцевому жидові:

— Ти думаєш, що ми тебе не викуримо з села!

Жид наробив крику, збіглися одновірці і додумались: „Хочуть нас спалити“. А додумавшись до того пішли до староства на скаргу: так і так — кажуть — „спалити нас нахвалюються“.

І просили старосту взяти їх під опіку і в оборону перед селом.

— Згоримо колись, пане старосто, разом з нашими дітьми. Рятуйте льояльних горожан!

І староство рушило на рятунок.

Одного дня пішов наказ до команди постерунку, другого дня комендант постерунку пішов до солтиса, третього солтис назначив варту коло жидівських хат, а четвертого вже була варта.

Помучені цілоденною працею селяни не хотіли звалювати цілонічної варти на одних і тих самих. Село велике, кільканацять жидівських хат розкинулось по цілому селі — за тяжко на одну варту. Тому поділили ніч на чотири зміни. Що дві години — як у війську.

Перша варта прийшла і почала урядувати. Застукала до першої хати:

— Мошку! Мошку! Ти спиш?

— Сплю. Або що?

— Нічого. Ми прийшли сказати, що вартуємо. Спи, спи...

І йшли далі.

— Аврумку! Спиш?

— Спав, але вже не сплю. Чи може що сталося?

— Ні, нічого. Можеш спати, ми вартуємо.

Обійшовши отак усіх і повідомивши про свою приявність, кінчили варту, а на їх місце приходила нова партія.

— Мошку! Мошку!!! Мошку, чуєш!?

— Що такого?

— Можеш спати спокійно, ми вартуємо.

По тижневі пішли жиди до староства просити, щоби скасував варту, бо село вже вспокоїлося.

— Не можу, бо не маю ще офіціяльних реляцій! — відповів староста.

І варта тревала далі.

Чи тревае ще досі — не знаю, бо подільський вітер не забігае аж до Львова.

БИЧОК ЧИ ГУСАК?

Не знаю, чи читали підгаєцькі евреї Рудданського. Може читали, може тільки чули, а може те, що опишу, таке типове для них, що повторюється на всіх українських землях майже в тім самім виді. Цікаво тільки, чи ще довго буде повторюватись!?....

Купував жид бичка в самого солтиса. Громада невеличка, далеко від почти, міста і битих шляхів, то й солтис не багато відбіг від загального рівня мудрости громадян. А дотого — як покаже приклад — був дуже податний на суґестію, гіпнозу чи як то на селі кажуть: легко було пустити йому тумана.

Жид давав за бичка дуже мало, солтис жадав дуже багато, слово по слові — посварилися.

— Ти, Йойна, даєш тільки що за гусака. Перекинься на гендель курми, де тобі худобою торгувати.

Йойна тяжко образився і заприсяг помсту. За тиждень переказує до солтиса: „Приведи бичка, якось погодимось“.

Солтис зрадів і особисто повів бичка до міста.

Станув з ним під хатою торговля і жде. Врешті виходить Йойна:

— Ну, де той бичок?

— А ось, не бачиш?!

— То бичок?!... Таж то гусак!

— Здурів жид. На теля каже гусак.

— То ви, пане солтис, щось не теє... Може вас хто наврочив, може яка нечиста сила...

— Іґі! Сказився нехрист! Який же то гусак?

— Та ось, не бачите? Що ви? З мене хочете дурня робити?... Я гусьми не гендлюю.

І пішов собі до хати.

— Одна. Є тільки діялектичні ріжниці.

— А сепаратизм словацький є все більше подібний до сепаратизму хорватського...

— Нема словацького сепаратизму, тільки сепаратистична агітація невідповідальних чинників, платних зза кордону. В словацькій народній масі вона не має успіху.

— А чому 33 словацькі посли й сенатори вперто й демонстративно домагаються автономії для словацького народу та заявляють, що словаки є таки окремим народом?!

— Це власне трагізм чехословацького народу, проклін тисячелітньої мадярської неволі словаків. А що торкається автономії, то чи словаки не мають у державі більше прав, як взагалі будь-яка автономія може дати? Вони є співгосподарями держави. Наш премієр д-р Годжа є словаком. Словаки мають всі права в державі. Але самогубно, через підшепти чужих, ніколи не допустимо до розриву політичної єдности чехословацького народу!

Говорила їхала...

Але це прикре. Бо проблема словацька таки далі істнує, зганяє сон з повік і коштує масу нервів.

А при цьому істнує чехословацька республіка, чеський демократизм допускає до парляменту 33 словацьких парляментаристів, які роблять до занудж і до сивого волосся опозицію, добиваючися перед цілим світом автономії для Словаччини.

І ТУТ ТАКОЖ СТРАХ!

А українська проблема Закарпаття?

Проблема проблем!

Хто там живе?... Українці, москалі, чи новововідкрите племя карпаторосів?

У всіх чужомовних пропагандивних підручниках і публікаціях, що їх видало чехословацьке міністерство закордонних справ, не найдете іншої номенклятури для Закарпаття, як: „Karpatorussland" і „La Russie Subkarpatique". А по чеськи „Podkarpatska Rus". По краєвому: „Подкарпатская Русь" або — як хочете.

Отже як? Росія, чи Русь?

Про цю дивну країну без імени мав я нагоду говорити з інтелігентами-чехами на другому кінці республики, в Ліберці, під німецькою границею. Вийшло це зовсім несподівано. Говорили ми про загальне европейське положення і про українців узагалі. Виявилося, що вони прекрасно поінформовані. З українським народом щиро симпатизують

І нагло:

—А що буде з Підкарпатською Русю?

— А що має бути?

— Візьмете?

— Хто?!

— Ви, українці. Українська ірредента там все сильніша.

— Не ірредента, але національна свідомість. А зрештою, як маємо взяти, коли не маємо ще своєї держави?

— Але будете мати і тоді захочете мати!

Сказав це з таким переконанням, що я був просто васкочений. Я і мій товариш подорожі інж. Галька з Праги.

Нікуди правди діти: наш чех заімпонував нам. Своєю вірою в українську державність та ще більше своїми поглядами на майбутнє Закарпаття.

Такі погляди зустрічав я в Чехословаччині зрештою нераз, хоч не так пластично переданні. До німців, поляків, мадярів, підшукує собі публична чеська опінія ще одного ворога до комплету: — українську ірредент у на Закарпатті.

Хто це робить? Кому це потрібно?

Думаємо, що не чехословацькому урядові, і не нам українцям. Тому чи не пора чеським офіційним чинникам почати відповідну акцію в напрямі освідомлення своїх громадян про дійсний стан справи на Закарпатті? Психоза підозріливости й непевности тільки деморалізує, а не консолідує.

Роман Голіян.

Козацький сепаратизм і українська Кубань.

1. ЗЕМЛЯКИ, ЩО ЗРІКАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ.

II.

Недавно почав виходити у Канаді новий український часопис, під назвою „Український Робітник". Хоч назва „соціялістична", але орган гетьманський. В числі 27. за цей рік вміщено в цьому часописі статтю п. Бориса Гомзина, під заголовком „Гетьманський рух і організація козаків-націоналістів".

П. Борис Гомзин подає під своїм підписом і титул: „Член Гетьманської Управи". Отже, виходить, стаття має характер офіціозний. І справді у статті поміщено повідомлення про цілком офіційний акт Гетьманського Центру, з авторитетними поясненнями до нього офіційної особи — члена Гетьманської Управи п. Б. Гомзина.

Про щож п. Гомзин інформує? А про те, що з ініціятиви, яку подала Гетьманська Управа — „встановлено тісне порозуміння між гетьманським рухом і державно-самостійницьким козачим рухом", який витворивсь уже тут, на еміграції, та проклямує створення самостійної держави „Козакії". Саме про це порозуміння подав також комунікат і офіційний орган козачого руху „Козакія", а в тому комунікаті, за підписом „завідуючого відділом зовнішніх зносин пол. д-ра С. Федорова та генерального секретаря КН-С. Баликова" читаємо (передаємо в перекладі з російської мови): „Нині спроба національного козацтва знайти на тлі української національної суспільности приятельський для нього чинник увінчалась успіхом: поміж козачим національним рухом і українським, в особі Гетьманської Управи дійшло до дружнього порозуміння на основі взаємної підтримки, для спільної користи обох народів", як вільний з вільним, рівний з рівним.

Щож це за така держава „Козакія"? Берем до руки той самий офіціоз, а там уже і мапа нової держави. Розглядаємо і щож бачимо? До нової держави „Козакії" включено теж цілком і території чисто українських земель — Кубанщину, Ставропільщину, Чорноморщину, українські частини Донщини та Астраханщини, і негірську частину Терщини. Отже зрікаємось в користь чужої держави, т. зв. „Козакії", всіх Північно-Кавказьких Українських Земель, себто суцільної української території, з етнографічною масою українського народу, козачого й некозачого стану, де (навіть за совітськими офіційними матеріялами) українське населення доходить пересічно до 65 прц. Разом всі ці втягнені до нової держави східні українські землі охоплюють площу понад 200.000 кв. км., себто творять майже половину цілої нинішньої Радянської України (УССР — 450 тис. кв. км.) та поміщують до 5 міліонів українського населення.

Справа ясна, як козацький оселедець.

П. Б. Гомзин лише повідомляє, що Гетьманський Центр все це признає, одобрює і заключив з новою державою порозуміння, щодо спільного визнання.

Таким чином, ми стоїмо перед певним „доконаним фактом". Але стоїмо і не знаємо: чи нам плакати чи сміятись?

Передовсім всі ці північно-кавказькі українські етнографічні землі з давніх давен сутоукраїнські, а землі, що находяться у безпосередньому звязку з суцільною українською територією, є продовженням її на схід. Нарешті землі, що вони своїм виключно високим природним богатством і малій заселености (25—30 душ на кв. км., в той час, як в Галичині 102, а на самій Великій Україні — 65) творять перлину України.

І ось показується, що ці території, розміром Румунії і більші, ніж Естонія, Латвія й Литва зложені разом, ми „без ніякого вистрілу", з приємною усмішкою віддаємо комусь, відмовляємось від них, словом і прилучаємо заздалегідь до якогось нового, на папері вигаданого, „державного тіла".

Чи треба дуже поважно брати таку заяву? Ні, але цікаво: хто ті люди, що засідають у Гетьманській Управі і мають відвагу брати на себе такі відповідальні рішення? Чи знають про все це бодай самі гетьманці?! І хто ті люди, що виступають контрагентами з боку „Козакії"?

Передовсім низка питань чисто практичного характеру. Як відомо, — (хоч фактично це мало кому й відомо) істнують дві „Козакії", що повстали вже тут на еміграції: одна під проводом кубанського козака (українця з походження)

А тут підходить другий, третій, десятий жид і кожний:

— Що хочете, газдо, за гусака?

Солтис їх спершу палкою гнав, потім тільки спльовував, а далі сам почав придивлятися до бичка: може справді він добре не бачить, або яка мара теля підміняла. Кліпав очима, стрясав головою, але гусака таки не бачив.

Вкінці, як пятьдесятий жид запитав скільки хоче за того гусака, кропнув бідного бичка палкою і тюпцем побіг до дому. Здається, як тільки пригнався на своє подвіря, то перше питання до жінки було:

— Стара! Кажи: чи то бичок чи гусак?

Не вірив би я в ту цілу історію, колиб мій інформатор не подавав назвищ і людей і місцевостей та дати цього сеансу.

РЕВЕЛЕРСИ.

В останніх часах дуже багато пишеться і говориться про ревелерсів. Я сам з приємністю слухаю як вони наслідують музичні інструменти, подібно як тепер музичні інструменти наслідують людську гортанку. Виступає у Львові симпатичний ансамбль ревелерсів „Евгена", чую нераз у радіо „Хур Дана", то й думаю собі: Чому не піти на ревелерсів якогось там нашого „Ойдана", що написав на своїх афішах: „Небувале!", „Нечуване!", „Настрій!" „Фінезія!"... Трохи мене дивувала програма „Крилець, крилець", „Гуляли, гуляли", „Задзвенімо", „Стрілецькі пісні".... Все це речі хорові — зовсім не під ревелерсовий стиль. Але йду.

Саля битком набита. Ревелерси, сензація!

Виходять у... вишиваних сорочках як Коткінці. Поставали за філярами і починають. Рівень — кепського провінціонального хору, дарма, що провідник у великих окулярах.

Мало що чути, ще менше видно.

От я підчас передишки йду до них з просьбою:

— Панове, будь ласка, підступіть ближче, бо вас не видно.

Великі окуляри подивилися на мене як жид на злий застав:

— Ми приїхали тут не для світляних ефектів, а для слухових.

Я вклонився і відійшов.

Після одної з точок зімліла на салі одна пані. Зчинився рух, люди кинулись рятувати, і проф. Богдан Лепкий пішов до ревелерсів:

— Перервіть, панове, на хвилю. Пані зімліла.

Великі окуляри знову блиснули:

— Перерва буде тоді, як назначено.

І Богдан Лепкий вернувся з нічим на місце.

А „ревелерси" співали далі і то так, що серце скомліло як катований пес.

Колиб чужинець був на їх виступі — напевно записав би в своїм деннику: „Українці — народ без слуху, без голосу і без виховання". Це останнє може булоб трохи несправедливе, бо між „ревелерсами" могли бути і чемні хлопці. Але: від голови риба... В тім випадку від їх провідника.

Що одно можна подивляти, то незвичайну відвагу цих молодих людей. Сіли до поїзду, заїхали в Рогатин, чи Черче і дають концерт. А що там щось одно, друге, чи навіть усе не „кляпує" — це така дрібничка, що не варто й згадувати.

Ревелерси — гарна річ, відвага — добра річ, але все повинно мати міру, хочби як треба було комусь грошей!...

(Докінчення буде).

—o—

гната Білого, і друга під проводом донського козака п. П. Кудінова (росіянина з походження), що між собою „за владу" завзято борються.

Гетьманський центр заключив угоду з тою Козакією, якій проводить осаул Кудінов. Це врештою велика ріжниця, бо як видно із друкованих органів обох „Козакій" та їх праці, загальний зверхній характер цих держав намічається російський. Оба органи писані виключно російською мовою, мають цілком російський характер та плекають російську духову культуру й літературу, називаючи себе національно-козачою".

Інж. В. Васюк,
український козак Кубані.
(Докінчення буде.)

З польської преси.

„Лише жидівські цвинтарі в СССР ненарушені."

Варшавський „Курієр Поранни" (ч. 316.) помістив спеціяльний репортаж майора Мечислава Лепецького з його подорожі „шляхом польських засланців" по Сибірі. По дорозі автор заїхав теж до Іркутська, де на старому цвинтарі поховано багато польських засланців.

На жаль — пише автор — старий іркутський цвинтар з великими польськими (в оригіналі: нашими) святощами збещещений, оплюгавлений, знищений і присудом міського совєту призначений на повне знищення. На місці цього цвинтаря має повстати міський парк. Спеціяльна комісія оглянула вже памятники і гарніші позначила червоним знаком. Їх мають десь вивезти, менше гарні призначені на знищення. Гроби заорять трактори, пороблять алеї, поставлять лавки...

Але на скромних гробах польських повстанців і революціонерів не видно знаків. ...Отже згинуть свідки польської сибірської мартирольогії.

Опісля автор поїхав на жидівський цвинтар при вул. Руснівській сподіючись, що там знайде сліди повстанців жидів.

У протилежности до православно-католицького цвинтаря, іркутський жидівський цвинтар у повному ладі. Революційна метушня, колчаківська контрреволюція, „мятеж" чехів, інтервенція японців і антанти не нарушили ніодного каменя на високій мурованій огорожі, яку поставлено в 1914. р., немов передбачуючи історичні події. До середини жидівського цвинтаря в Іркутську не легко дістатися. Береже його міцно залізна брама, велитенська кудлата сибірська собака і криклива баба, яка спершу не хотіла нічого чути, щоб нас впустити. Щойно за намовою чекіста впустила на цвинтар.

Цвинтар не є обширний, але зате щільно заповнений гробами. Один при другім, малощо не торкаючись, стоять камінні, півкулисто закінчені плити з гебрайськими буквами.

Опісля автор поїхав за місто до найстаршого іркутського цвинтаря, який лежить недалеко устя річки Ушаківки до Іркуту.

На цьому цвинтарі поховали декабристів, учасників повстання проти Миколая І. у Петербурзі. Між іншими там поховали теж кн. Волконського з його дружиною. Але і тут цвинтар зовсім зруйнований і з гробів залишилися лише сліди. Отже камінні хрести лежать поперекидані на землі, кози, що пасуться, топчуть по ангелах, які валяються в болоті; гранітові плити повідкривані, гроби порозкопувані і мабуть знищені. Зі здивуванням оглядав я — пише далі автор — величину вложеної в це праці, щоб усі ці граніти і мармури знищити, поломити та попревертати. Кілько нпр. хтось намучився, щоб з десяток камяних плит вирубати хрести, які колись викули як знаки віри...

Але на самім верху гори стоїть ще один хрест. Один з тисячів цвинтарних хрестів. Є залізний, глибоко впущений у камінний бльок, міцний. Коли я йшов до нього, на його раменах сидів малий, може десятилітній хлопчина і вдавав, що їде на коні. Якась жінка, мабуть його матір прикучнула оподалік на траві і гризла соняшникове сімя. Може пасла корови... Хлопчина підскакував на хресті, а жінка споглядала від часу до часу на нього неспокійно і говорила:

— Злізь, синку, з цього хреста, бо впадеш.

— Даремно шукав я за могилами декабристів. Перейшов цвинтар вздовж і поперек. Оглядав усі нагробники і плити — нічого не знайшов. Може тлінні останки тих великих революціонерів, мрійників, яких гнобили царські посіпаки, спочивають тепер, коли владу обняли інші революціонери, щасливіші від тих — під купою коровячого навозу, або людських екскрементів...

Покидав я цвинтар з почуттям упокорення. Стидно мені було, що я є людиною. Тією самою, що порозбивала і поницила ці могили, тією самою, що безцільно їх збещестила, тією самою, що пасла тут корови і поладнувала природні потреби.

Чи слід щонебудь додавати до цієї понурої картини большевицького вандалізму? Хіба те, що гаксамо не залишиться ні сліду по могилах українських політичних засланців, борців за незалежність, яких від XVII. в. аж дотепер висилали і висилають москалі на Сибір та на Соловки, а тепер масово, сотнями тисяч, виселюють туди українських селян. Ці нещасні наші брати вкрили своїми могилами сибірську тайгу та застелили кістками береги Біломорського каналу, що його викопали українські засланці...

ПАНАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ І СТРАЙК МОРЯКІВ.

ВАШИНГТОН, 14. 11. ПАТ. През. Рузвельт заявив, що його виїзд на панамериканську конференцію залежатиме від ходу страйку моряків. Він надіється, що найближчого тижня вдасться зліквідувати страйк.

—o—

ПРОТИКОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЧЕРНІВЦЯХ.

ЧЕРНІВЦІ, 14. 11. ПАТ. У звязку з відкриттям плити на місці убивства студ. Грікова, що його вбили комуністи, в Чернівцях відбулася демонстрація кількох тисяч рум. націоналістів давної „Залізної ґвардії" під проводом ген. Катакрісіна і провідника молоді Кодреяну.

ДАНІЄЛЬ ПОАРЕ.

Спільна помста.

Поїзд-експрес вїхав на двірець так, що аж земля загуділа. За кілька хвилин мав він відїхати в напрямку Рівієри. В останній хвилині ввійшла на перон якась дама з торбинкою в руках. Перебігла вагони ІІ-ої кляси, але скрізь було повно пасажирів. Тоді звернулась вона до кондуктора за радою і хутко ввійшла до переділу І-ої кляси. Віддихала важко. Сіла вигідно на канапі, витягнула з торбинки гаманець, щоб заплатити ріжницю ціни білету і поклала якийсь маленький звиток дивної форми обережно поруч себе.

У хвилині, коли засвистала льокомотива і кондуктори зачиняли двері вагонів, до вагону вбіг якийсь задиханий панок і заняв вільне місце коло дами. Він був у пальті, але без капелюха, без валізи, і навіть не мав під пахою часописів, які беруть обовязково з собою в подорож пасажири І-ої кляси. Дуже нервово вкладав він що кілька хвилин руку до плаща свого пальта, якби хотів переконатись, чи не забув чого дома. На свою сусідку навіть не глянув.

Кожний інший був би помітив, що це була молода, гарна жінка, яка щоправда проявляла надмірний неспокій. Вона крутилась на свому місці, перекладала ногу на ногу, показуючи у своїх оксамитних панчішках, придивлялась своїм модним черевичкам і визирала крізь вікно. На вагон налягала темінь.

Дама звернулася нараз до свого сусіда:

— Чи ви можете мені, пане, сказати, коли поїзд приїзджає до Антіб?

— Ні, моя пані, не маю поняття.

— А ви висідаєте раніше?

— Ні, я їду до Антіб.

І знову запанувала одноманітна тиша, яку перервав тільки стук коліс і легенький стукіт черевиків нервової дами. Нараз скрикнула вона. На підлогу впав якийсь предмет. Той самий, який вона так обережно поставила була при собі, занявши місце у вагоні а потім сховала до кишені. Коли витягала хустинку із своєї торбини, папір, в якому був цей предмет, розірвався.

Панок схилився чемно, щоб цей предмет підняти.

— Ні, ні! Не рухайте, він заряджений!

Це був револьвер. Обоє нахилились над зброєю — панок трохи переляканий, жінка вся затривожена. Вона сказала перша:

— Я хочу вам, пане, все це пояснити. Мені буде лекше, коли я скажу те, що лежить мені на серцю. Бачу, що ви джентельмен. Дайте мені слово чести, що ви не стримаєте мене від моєї постанови! Чи можу вам довірити? Зрештою і так ви надаремне пробували би мене стримати. Я вже рішена. Мій чоловік покинув мене кілька днів тому, а я довідалась, що він виїхав з якоюсь дамою до Антіб. Я забю цю жінку!

Подорожній перелякався.

— Чи ви може пані Клозель?

Вона глипнула на нього теж перелякана:

— Так, я Клозель — відповіла.

— А я — Льордіє, їду до Антіб, з наміром убити того, хто виїхав з моєю жінкою.

І на доказ виняв з кишені револьвер, який поклав коло себе.

Якийсь пасажир перейшов у цій хвилині коридором.

— Спустіть завіски на дверах — сказала пані Клозель і спитала пана Льордіє: — Чи ви теж дістали інформацію з агенції детективів Норізон.

— Так, я дістав її в останній хвилині так, що ледви встиг узяти авто, щоб наспіти до експресу.

— Зовсім так само як я.

Льордіє взяв оба револьвери, оглянув їх, чи вони заряджені і спокійно положив їх на сітку, призначену на багаж.

— При цій нагоді пані Клозель помітила, що він високий, гарний, елегантний і коли говорив, мав приємний вислів уст.

— Будь ласка, скажіть мені щиро, все, що ви знаєте про цю справу — прохала вона пана Льордіє.

— Я знаю небагато. Я був засліплений. Зовсім не звертав уваги на те, що моя жінка цілими днями не бувала дома, ходила танцювати, бавитись. Я думав, що це такий собі невинний флірт.

— Так, так! Я теж була така дурна. Я мала за багато довіря до свого чоловіка. Мій чоловік завзятий танцюрист. Вони обоє знайомились на танцях. Він повторяв мені вічно, що танець це найздоровіший спорт. Як виглядає ваша жінка?

— Ніжна, брунетка, так як гарна лялечка...

— А Равль повторяв мені вічно, що він міг би закохатись тільки у сильній бльондинці.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА В ТЕРЕБОВЛІ.

День 1. листопада провело громадянство Теребовлі більше святочно, як у попередніх літах. Вже в суботу 31. X. вечором відбулася панахида за полеглих при гарно улажденій могилі. В неділю 1. XI. в год. 10. передпол. була торжественна Служба Божа з гарною, достроєною до моменту проповідю о. кан. Степана Мохнацького. Церква була повна. Зараз по богослуженні відбулася в місцевій читальні при виповненій салі святочна академія, на яку зложилися: вступне слово д-ра А. Заплітного, три точки хорові й одна точка дуто! орхестри.

Вечором відбулися святочні сходини для запрошених гостей з відповідним рефератом.

а.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Британський міністер маринарки сер Гор виголосив перед мікрофоном промову, у якій ствердив, що В. Британії необхідно розбудувати морські сили.

Перед французьким судом домагається син Троцького Седов відшкодування за вкрадені документи.

Югославянський суд у Загребі розглядав справу селян, що 14. квітня ц. р. злінчували 7-ох членів організації „Четнік". 2-ох обвинувачених засуджено на 6 місяців вязниці, 3-ох на 3 міс., 24-ох увільнено.

Румунським міністром летунства став дотеперішній віцеміністер Каранфіль.

В англійській фабриці самоходів у Бірмінгемі застрайкувало 9.000 робітників.

Бельгійський уряд висловив свій погляд на питання реформи Ліги Націй: найважніше, щоб вона стала загальною і не мала проти себе бльоку держав, що до неї не належать.

Мадярський парлямент ратифікував польсько-мадярський договір у справі видачі вязнів та про правну підмогу в карних справах.

Італійські політичні кола припускають, що Італія визнає уряд ґен. Франка щойно після того, як він опанує цілий Мадрид.

Італійським амбасадором у Берліні мав би стати — як подає Авас — маршал Бальбо, губернатором Лібії ґен. секретар фашистівської партії Старачe. Італ. миродатні кола заперечують ту поголоску.

КОМУН. АГІТАТОРИ У СВЯЩЕННИЧІЙ РЯСІ.

БРЮСЕЛЬ, 14. 11. ПАТ. Антфашистівський комітет учених зорганізував у пятницю вечором сходини, на яких мали промовляти 2 еспанські священники, відомі зі своїх симпатій до мадридського уряду. Архиєпископ Малін заборонив брати участь у цих сходинах, заявляючи, що промови священників є суперечні з останніми заявами св. отця. Одночасно відмовив обом священникам дозволу на відправлення Служби Божої.

Тепер Льордіє почав придивлятись своїй сусідці. Вона була висока, кремезна, із золотистим волоссям.

— Я зовсім не звертав уваги на те, що вона по суті без серця, поверховна, саме ідеальна забавка для мужчин.

Пані Кльозель говорила до себе, якби мріялась:

— А він був гарний хлопець. Тип південного американця, зовсім модерний, без характеристичних рис, потрібних на чоловіка у подружжі.

І говорила так якби це все належало до минувшини. Щоб потішити одне одного, вони вишукували хиби та недостачі своїх подружих партнерів — духові та фізичні і піддавали їх характер і поведінку немилосерній критиці. Висловлювали собі делікатно співчуття і зазначували всякі прикмети своєї вдачі.

Льордіє притемнив світло лямпи, бо так приємніше було розмовляти у півсутінках. Обоє відчували, що доля звела їх разом, щоб лекше могли витримати той тягар, який упав на них.

Вони не доїхали до Рівієри. Коли побачили звірець у Марсейлі, рішили однозгідно, що краще висісти, бо це гарне місто і можна зїсти вечеру. Від довгої сповіди вони сильно зголодніли. Коли пішли по вечері над море, Льордіє витягнув оба револьвери і викинув їх до води. За револьверами пішли теж оба листи агенції Норізон, що принесли їм таку неприємну вістку. І підчас дружньої розмови прийшло їм на думку, що найкраще буде вислати завтра вранці спільну листівку до тої зрадливої пари в Антіб. Напишуть просто „Щирий привіт з Марсейлі" і підпишуться.

Перекл. **в. г.**

З приводу одного дискусійного вечора.

Дня 18. жовтня ц. р. відбувся в Дрогобичі політичний дискусійний вечір для інтеліґенції, улаждений місцевим ПНК-ом УНДО. На дискусію запрошено інтеліґенцію з ріжних політичних угрупувань. Основний реферат виголосив я. Тому що з місцевих членів УНДО ніхто не подав у свому часі звідомлення з цього вечора до преси і тому, що з цього приводу появився 28. жовтня ц. р. допис в „Українських Вістях", в якому подано цілу низку неточних інформацій (деякі з них повторено в інших українських часописах, а навіть передрукувала їх частина польської преси), уважаю своїм обовязком ці інформації спростувати.

Отож неправдою є, немов би я „заповів зміну тактики" на найближчій соймовій сесії. Я говорив лише, що УПР. є в доборі тактичних засобів своєї політики незалежна і може коли, для цього зайде потреба, змінити свою теперішню тактику на терені парлямент. устанoв. Неправдою є далі, немов усі названі в „У. В." промовці піддали критиці теперішню тактику УНДО. Навпаки, частина з них (о. Канда, о. Німилович, лік. Чубатий і і.) піддала гострій критиці саме виступи членів ФНЄ пп. д-ра Гнатова, д-ра Ільницького, інж. Гижія на тому вечорі. Також невірна інформація, немов то я „признавав дискутантам багато слушности", та що „лише д-р Витвицький боронив теперішньої ундівської позиції". На ділі я відповідав двічі. Раз після промови п. д-ра Блажкевича, якому я справді признаю в дечому слушність і другий раз при кінці. Тоді я відповідав лише на замітки, що були, на мій погляд, річеві. Зновуж п. д-р Витвицький мало зупинявся над тим, що сказали поодинокі дискутанти. Він насвітлив головно засадничу лінію теперішньої тактики УПР й УНДО, себто саме те, що було темою другої частини мого реферату. Врешті, ані виступ опозиційних промовців на цьому дискусійному вечорі, ані допис в „У. В." не переконав мене „наглядно", що навіть „інтеліґенція, яка була до недавна опорою УНДО", не „стоїть" уже за УНДО, а навпаки. Що члени Ф. Н. Є. виступлять проти тез мого реферату, того я надіявся. І зрештою це аж надто зрозуміле. Я тільки не надіявся і в цьому переконався „наглядно", що навіть в умовинах дискусійного вечора, себто в атмосфері радше академічній, панове опоненти з Ф. Н. Є. не вміють внести у дискусію спокійного річевого тону.

В. Кузьмович.

Італія не виступить з комітету неінтервенції.

РИМ, 14. 11. ПАТ. Італійські півурядові кола заявляють, що Італія не виступить з комітету неінтервенції, ані не зірве дипльоматичних взаємин зі СССР. Совітський делеґат у комітеті накинувся не лише на Італію, але й на інші держави. Італ. представник вестиме боротьбу на терені комітету і дальше.

ФРАНЦІЯ ТАКОЖ НІ.

ПАРИЖ, 14. 11. ПА. Прем. Блюм заявив, що умовини, в яких франц. уряд приступив 8. серпня ц. р. до комітету неінтервенції, не змінилися, бо ніяка держава з нього не виступила, тому й французький уряд не змінить свого становища до комітету. Скріплена контроля невтральности, яку вводить тепер комітет, також промовляє за тим, щоб Франція затримався при політиці неінтервенції.

Всі ліві партії, за винятком комуністів, приняли ту заяву з вдоволенням, тому вони відмовляються підтримати комуністичний внесок, щоб Франція закинула невтральність супроти Еспанії. Роздор у людовому фронті триває.

Бійка у французькій палаті послів.

підчас дискусії над справою мін. Салянгро.

ПАРИЖ, 14. 11. ПАТ. На вчорашньому засіданні французької палати послів, що почалося в год. 15.30, дійшло до дуже горячої дискусії, а навіть бійок. На денному порядку було остаточне висвітлення закидів проти міністра внутр. справ Салянгро. Йому закинув був посол з правиці Анрі Бекар, що він здезертирував з фронту підчас світової війни, та віддався німцям у полон. Бекар обоснував своє обвинувачення зізнанням майора Арну про воєнний суд над Салянгро.

Перший промовляв Бекар. В півторагодинній промові, перериваній скаженим криком лівиці, обвинувачував він міністра Салянгро. Йому постійно перeривали посли з лівиці, особливо комуністи, яких Еріо кілька разів взивав до порядку.

Підчас промови Бекара відповідав з лави міністр нац. оборони Даляді̂є. Він вияснював, що вправді над Салянгро відбувся суд, але він видав звільняючий засуд. Опісля хотів промовити прем. Блюм, але правиця не допустила його до слова. Підчас суматохи хтось образив словно премієра. **Кільканацять соціялістів кинуло посольські лави і счинили бійку з послами з правиці.** Предсідник парляменту Еріо перервав засідання. Блюм постояв іще кілька хвилин на трибуні, думаючи, що саля втихомириться. Хтось почав співати „Марселєзу", яку підхопила вся правиця й радикали.

По перерві промовив Блюм, який боронив міністра Салянгро й доказував, що справу дезерції вже висвітлено, коли военно-полевий суд видав звільняючий засуд.

Опісля сам Салянгро боронився, що він попав у полон, шукаючи за своїм товаришем. Пос. Бекар поставив внесок, щоб справу передати судові чести.

Після дискусії палата послів ухвалила 427-ма голосами проти 103-ох перший внесок, що осуджує кампанію проти Салянгро і 374-ма голосами проти 201-го другий внесок, щоб уряд предложив проект закону, який уneможливив би пресові наклепи.

„Найгіршого роду подла брехня...“

КОМУНІКАТ

Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка.

В „Українських Вістях“ з 3. ц. м. появилася така замітка:

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В „Ділі“ з дня 29. жовтня ц. р. появився комунікат Ради Тов. Письменників і Журналістів, що є ніби відповіддю на мою статтю в „Українських Вістях“, в якій я змалював жахливі умовини в цьому Т-ві та виказав, як це Т-во „дбає“ про своїх членів: один з них живе з крайній нужді, другий гине на вулиці. Не бажаючи далі бути членом такого Т-ва, я заявив, що виступаю, подаючи ці факти до відома загалу, з ТОПІЖУ.

Комунікат Ради Топіжу, замісць опрокинути мої закиди (чого очевидно, не може зробити, бо для одного з його членів далі жебрають, а другий далі загибає), звертає з тієї справи, як то кажуть „сіном“ і замісць признатися до злочинної недбайливости про своїх членів, накидується на мене особисто — метода, якої кліка його т-ва звичайно вживає. М. і. закинено мені, мовби я робив донос на якусь українську робітницю пера й мовби вловживав бланкетами якогось часопису.

Тому, що оба ці закиди — найгіршого роду подла брехня, вважаю себе звільненим від цього, щоб передати цю справу громадянському судові й Раду Т-ва, як звичайних клеветників, подаю за образу чести до суду.

Анатоль Курдидик.

Львів, 29. жовтня 1936.

У звязку з цією заявою п. А. Курдидика оголошуємо нижче текст присуду товариського суду, що відбувся весною ц. р. у справі п. Курдидика:

До
Ради Українського Товариства Письменників і Журналістів ім. Івана Франка

У Львові.

Товариський суд, призначений Радою Товариства, зложений з членів: д-ра М. Стахова, інж. Е. Храпливого і ред. Ю. Шкрумеляка, розглянув докладно справу обвинення проти п. Анатоля Курдидика і приняв такий присуд:

Суд признає п. А. Курдидика винним у тому, що він звертався до Управи Польського Радія в справі видавання в українськім перекладі пресового бюлетину в такий спосіб, що ця поведінка обективно виходила на доніс проти української перекладачки бюлетину, п. Васильчукової, а разом з тим таки дійсно причинилася бути до звільнення його товаришки по перу в праці. Суд кваліфікує того роду поведінку як недопускальну супроти товариша професійної праці та зокрема за негідну українського журналіста, члена Т-ва Письменників і Журналістів.

На цій основі суд завішує п. А. Курдидика в членських правах на шість місяців, числячи від дня цього присуду, а дальше забороняє йому три місяці виступати з творами, підписаними його назвищем, або відомим криптонімом чи псевдонімом.

Мотиви:

Свій присуд опер суд щодо вини на самім зізнанні п. А. Курдидика, котрий признав, що про спосіб перекладу дійсно говорив з управителем Радія у Львові, назвав ці переклади паршивими та на доказ цього зложив у цього управителя в коперті „Діла“ примірник одного бюлетину, почерканий коректурою, і це відіслано до Дирекції Радія у Варшаві. В тім стані річей суд уже не мусів докладно розглядати обвинення членів Редакції „Діла“ у тім напрямі, що п. А. Курдидик ще до того писав окремі листи до Управи Радія, в яких формально, підшиваючись під Редакцію „Діла“, вимагав усунення з праці дотеперішньої редакторки-перекладачки. Зрештою, провірити той дуже тяжкий закид суд не мав обективної змоги і тому ограничив свій присуд до того, до чого признався сам обвинений.

Суд не мав також у такім стані річей змоги провірити питання, чи цілу свою акцію в Радіо провадив обвинений свідомо і з пляном усунення дотеперішньої товаришки праці, а тому і в тім питанні суд ограничився до твердження самого обвиненого, що він не хотів нікому пошкодити своїм учинком. Однак суд є тої думки, що обвинений як старший і довго практикований журналіст мав обовязок здавати собі справу з того свого кроку, а тому признав його винним за легкодушність, недопускальну у відповідального журналіста, а то ще беручи під увагу тяжку шкоду, яка з того випливула.

Суд приняв кару у цій висоті і в цих напрямах, тому що поступок п. А. К. є вже ширше відомий, викликав проти себе негодування і разом з тим наразив на моральну шкоду цілий наш журналістичний стан.

З другого боку суд приняв за лагодячі обставини те, що в результаті п. Васильчукова залишилася при праці, а також те, що п. А. К. дотепер не був у Товаристві дисциплінарно караний. Тому п. А. Курдидик має право дальше співробітничати в українських часописах — також підчас завішення в членських правах, та лише три місяці без підпису, — а крім того цього присуду не мається оголошувати публично.

Оповіщення цього присуду в пресі уважав би суд надто великим загостренням кари, незаслуженої у тій висоті обвиненим, — а по друге: оповіщення такого присуду нарушилоб без конечної потреби добру опінію громадянства про своїх журналістів, а що більше, моглоб знайти небажаний відгомін серед чужих.

З тих мотивів товариський суд вносить до Ради Товариства затвердити цей присуд.

Львів, дня 16. березня 1936.

Юра Шкрумеляк, Д-р Стахів Матвій,
Евген Храпливий.

Рада Товариства П. і Ж. затвердила цей присуд і вислала п. А. Курдидикові такого листа:

24. березня 1936.

До Вп. Ред. Анатоля Курдидика

У Львові.

В залученні пересилаємо Вам присуд суду, назначеного Радою ТОПІЖ у справі скарги, яку піднесли члени Редакції „Діла“ супроти Вас. Рада Товариства приняла до відома присуд суду й одноголосно його затвердила. Повідомляючи Вас про це, зазначуємо, що на випадок, колиб Ви не застосувались до всіх точок цього присуду, Рада Товариства буде примушена оголосити його прилюдно і потягнути Вас до відповідальности. Від присуду прислугує Вам право до відклику до Загальних Зборів, що не стримує виконавчої сили присуду. Присуд має силу від дня доручення Вам цього письма.

ЗА РАДУ ТОВАРИСТВА:
Роман Купчинський, голова.

П. Анатоль Курдидик, який уже передтим признав компетенцію Товариського Суду Т-ва та зізнавав на ньому, прийняв також до відома наведеного листа Ради Т-ва з 24. III. ц. р. і підчинився присудові. Під осуд громадянства піддаємо тепер, як у світлі наведених фактів виглядає закид „подлої брехні“, вжитий п. Курдидиком у відповідь на попередній комунікат Ради з 29-го м. м., в якому Рада навела була буквально кілька слів із тексту присуду?! Під чиєю адресою можна стосувати цей вислів та кого називати „звичайним клеветником“?!

Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка.

СВЯТКУЙТЕ У ЛИТОПАДІ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ!
Дохід зі Свята та інших імпрез жертвуйте на інвалідів.

Хай кожний кине гріш до пушки для безробітних!

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Новий лавреат Нобеля — О'Нейл.

Нобелівський комітет зробив европейській пресі несподіванку. Нагороди не дістав ніодин із письменників намічуваних зпосеред найповажніших кандидатів на найповажнішу европейську нагороду. А були між ними бодай два справді поважні: Валері та Чапек. Франція горда нині на Валері, як на представника найкращих прикмет її мистецької творчости: ясности та багатства ідей; вплив Валері величезний і поза межами Франції. Чапек — вихованець англійської культури, так само як Масарик, може бути гордий, що його песи йдуть паралельно у Празі та Льондоні. А що чехи не дістали досі ніодної нагороди Нобеля, то й цей аргумент міг би заважити перед літературними суддями, які нераз уже брали на себе ролю дипльоматів.

О'Нейл є другим американським лавреатом Нобеля, після Сінклера Люїса. Цим разом маємо письменника багато оригінальнішого, ніж Люїс, хоч і менше в Европі відомого. О'Нейл — найбільший американський драматург. Його життя і форма його творів — небуденні, протиставлені всьому тому, що уявляємо собі як лад, гармонія та рівновага.

Евген Гледстон О'Нейл уродився у 1888 р. у Ню Йорку як син славного актора. Він має у собі ірляндську кров, невгамовний темперамент бурлаки та зайдиголови. Першу свою освіту дістав у римо-католицьких початкових і середніх школах і на дошках батькового мандрівного театру. Роля Монте-Крісто із славного роману Дюма, яку грав у театрі, залишилась у його гарячковій уяві на все життя, розбуджуючи спрагу за пригодами. Коли викинули його з прінставського університету після однорічного побуту, сів на корабель і поїхав до Гондурасу, звідти до Південної Америки, з Буенос Айрес до Африки, закоханий у морі та моряцькій безжурности. Вернувшись з сухотами до Ню Йорку, він мусів лікуватись у санаторії і там пробував уперше списати свої багаті враження. Як син актора надав образам своєї уяви — драматичну форму, але зовсім свобідну, мало рахуючись із технічними спромогами сцени.

Як виглядав до виступу О'Нейла американський театр? В Европі мало хто знав, що він взагалі існує, дарма, що американці — вроджені актори і запальні аматори театру. Десятки і сотні труп мандрували з міст до містечок і з містечок до сіл, усе, що приїжджало з Европи могло рахувати на успіх; великі театральні підприємці вміли величезною реклямою відкривати нові „зорі“ і показувати публиці живого Шілера або Ібсена. Коли заглянете до найбільших томів історії американської літератури, будете здивовані, що нема там окремої глави присвяченої американському театрові. Театр це було для них місце розваги.

Віднова американського театру почалась при університетах, де істнували поважні драматичні гуртки і де повставали катедри з теорії драматичного мистецтва. В одного з таких професорів, славного Бейкера в гарвардському університеті, вчився О'Нейл. Та вже перші дебюти О'Нейля в малому рибальському містечку Провінставн, на побережжі Массачузетс, показали, що О'Нейль навчився історії та техніки драми на те, щоб не наслідувати ніяких, хочби і найбільших зразків. У неодному творі найдете відгуки Ібсена та Стріндберга, але Ібсена нагадує він найживіше своїм невпинним мотивом „вірности індивідуальному я“, Стріндберга — своєю дикою змисловістю.

Та ось уже перша характеристична риса: жінка грає у творах О'Нейля дуже мале значіння. Те, що у Стріндберга було тільки ідеальним доманням — визволитись від приземних пут, О'Нейль відчуває з цілою міццю первісної людини. Він боготворить море. Море — стихія свободи у протиставленні до землі, де людина мусить бути плазуном.

Песи О'Нейля це поетична біографія. Майже у кожній з них можна найти найголовніші моменти його життя, але перетворені з такою фантазією, як це міг робити Шекспір. Коли рівняти вікову европейську літературу з американською, О'Нейль є для неї Шекспіром, що дає волю своїй могутній уяві і перемішує всі жанри та психольогічні проблеми з громадськими.

Тут у Львові мали ми нагоду бачити його

ЩО РОБИТИ З ГРІШМИ?

Є й такі клопоти... Бож без огляду на господарські потрясення, що заєдно повторюються, є безліч людей, що мають більші, або менші ощадности, які бажають найти для них таку льокату котра крім певности звороту приносилаб ще відповідні відсотки.

Особи, що розпоряджають більшими капіталами — мають широке поле ділання, особливо тепер, коли конюнктура виказує наглядну поправу; участь в будівельному русі, засновини нових підприємств, купно льокаційних паперів, інвестиції — оце шляхи, якими можуть іти, змагаючи до цілі. Вибір залежить тут від індивідуальних прикмет тих, що мають капітал.

Тяжче вже завдання мають власники невеличких капіталів. Льокувати гроші в щадничих касах — само собою, не вистачає підприємчивій людині, котра бажалаб брати чинну участь у праці на господарському полі, а якій на це не дозволяють малі грошеві засоби, що паралізують всяку ініціятиву.

Ці дрібні капіталісти мусять передусім змагати до того, щоб так збільшити свій маєтковий стан, аби дати волю своєму темпераментові, та могли дозволити собі створити власний варстат праці. Кожний здає собі справу, яких великих зусиль, якого великого треба нераз вкладу енергії, щоб осягнути цю ціль, бо прецінь часто ті зусилля кінчаться нічим, залишаючи по собі тільки розчарування і нехіть.

І на льотерії не всякий виграє, але ця гра принайменше не висисає з нас живих соків, не наражує на великий риск, не вичерпує наших сил. А якщо допише щастя — тоді зразу розвязана проблема і широко відкриваються перед нами овиди.

Тому, не спиняючи очевидно всіх інших правильних способів нашого ділання — памятаймо завжди про те, щоб забезпечитися в льос державної льотерії, а наше завдання буде дуже влегчене.

—o—

Знову фабрикують марґаринове „масло".

Повідомляють нас з кількох місць, що в звязку з браком на ринку масла і підвишкою його ціни, яка кожного року в цім часі буває, віджили знову „фабрики марґаринового масла" головно в III. дільниці Львова під т. зв. „школою".

Чомуж би ні? Це золотий інтерес для того роду спекулянтів. Ціна масла є сьогодні поверх 3.— зол. за кґ., кґ. марґарини коштує всього 2.10 зол., отже при домішці тільки 50% марґарини до масла виходить добрий „зарібок": Алеж бо ці спекулянти не такі дуже скромні, щоб додавати аж 50% правдивого масла, вони додають тільки 10—20% масла до своїх препаратів і таким чином робляться добродіями, бо покривають недобір масла на місцевому ринку.

Але жарт на бік. Чи не можна би вже раз рішучими засобами вкоротити такі несовісні практики, якими всякі людці спекулюють на нужді несвідомих і безрадних консументів, та рівночасно нівечать хвилеві проблиски в поправі долі хліборобського населення?

Ми знаємо добре, що урядові чинники забралися в останніх днях енерґійно вкорочувати спекуляцію в торговлі товарами першої потреби. Знаємо теж, яка хвиля кар посипалась на несовісних, часом і поважних купців, за брак цін на товарах. Голосна була недавно справа висилки фабрикантів цегли до Берези за шрубування цін. Але не чуємо нічого, якими засобами тіж урядові чинники ліквідують цю гидку спекуляцію на несвідомости широких мас населення. На нашу думку кільказолотові кари не доводять до цілі, бо на такий видаток можуть собі все позволити того роду „фабриканти". Поширюється думка, що саме в цій ділянці контрольні орґани виявляють якусь дивну поблажливість.

У звязку з цим, маючи на увазі інтерес найширших мас населення, звертаємося з апелем до відповідних орґанів, щоб рішучими засобами вкоротили цю шкідливу спекуляцію та висліди подали до публичного відома. При цьому дозволимо собі висловити нашу скромну увагу, що не варто витрачувати енерґію і час контрольних орґанів на безуспішні шпирання по поважних і добре заслужених фірмах, а слід би заглянути радше і то негайно до крамниць і домів відомих уже спекулянтів та їх рідні.

прецікаву драму „Всі божі діти мають крила" (під назвою „Чорне ґетто"), „Горила" (в оригіналі „Обросла малпа") і на екрані перерібку з його песи „Анна Крісті" з Ґретою Ґарбо. В Америці не менше відомі інші: „Поза овидом", „Дивна інтермедія", „Спрага", „Карайбський місяць" (разом із циклем 6-ох моряцьких пес), „Золото", „Імператор Джонс", „Бажання під вязом", „На порозі до Кардіфу", „Склеєний", „Водограй", „Великий бог — Бравн", „Міліони Марка", „Лазар сміється", „Марко Польо"...

Деякі з них, як „Дивна інтермедія" у 9 діях нагадує своєю довжиною та дивоглядністю китайські видовища. Ту саму ролю грають там подвійні актори — раз як особи, що говорять, раз як особи, що думають. „Імператор Джонс" може виснажити найсильнішого глядача своїми монольоґами. О'Нейль це Уітман у драмі — своєю безпосередністю нестримного ліризму, тугою за простором і подувами природи. У Франції Поль Кльодель створив анальогічний світ власної драми, але не наповнив його реальними досвідами та живими типами.

Хто пригадає собі повість попереднього Нобелевого лавреата Сінклера Люіса „Беббіт", грубезне томище з подрібною аналізою, може уявити собі за її зразком деякі песи О'Нейля. Але реалізм буденщини переплутаний тут з мікроскопійною аналізою та Дон-Кіхотською фантазією. О'Нейль веде нас своєю уявою та сміливістю з таким самим зацікавленням у новий світ, як Едгар По, Джек Льондон або Джон Дос Пассос.

З нашої шкільної мізерії.

Під вище наведеним наголовком помістили ми в „Ділі" з 25. серпня ц. р. ч. 190 ... статтю, в якій була мова про брак українських підручників для українських шкіл і в звязку з цим про непідготованість молоді що приходить до вступних іспитів до ґімназій. Між іншим автор статті писав теже: „Отже коротко. Ні одного доброго шкільного підручника, а цілком ... для вищих кляс і для науки про мову. ... вчать і до вступного іспиту до ґімназії приходять учні жахливо неприготовані, особливо в ділянці граматики (найгірше — на жаль — із шкіл „Рідної Школи" та з польських шкіл)".

На підставі основної перевірки справи компетентними чинниками ствердили ми поза ... кий сумнів, що вище наведений уступ (у ... наведення) незгідний з правдою та кривдить Рідну Школу. Фактом є, що на загальне число ... рідношкільних учнів, які цього року ставали до вступного іспиту, здало іспит 354, отже ..., з того у Львові здавало 103 рідношкільних учнів і здало 94. Отже вислід зовсім задовільний, ... що при цьому зважити, що батьки нераз пробують щастя і з такими своїми дітьми, до ... ких рідношкільні вчителі мають деякі сумніви або таки відраджують їм іти до середніх шкіл. Це мова цифр і фактів.

Голословних, ніякими річевими доказами не обоснованих та неслушних закидів автора ... сланої статті не піддержала ніодна дирекція українських як державних так і приватних ґімназій, ні члени іспитових комісій, які навпаки — якнайкраще висказуються про абсольвентів ... шкіл Р. Ш.

Вкінці й Т-во „Українська Громада", як організація наших середношкільних учителів, ... ла письмом з 29. жовтня ц. р. ч. 18/36/37, ... ним до Гол. Управи Р. Ш., що згадана стаття не вийшла від „Учительської Громади", що автор тієї статті „Учительській Громаді" невідомий і тому „Учительська Громада" не має змоги вплинути на невідомого автора, „щоб направив кривду, заподіяну Рідній Школі".

З вище сказаного виходить ясно, що навчання в школах Р. Ш. стоїть на високому рівні.

Редакція „Діла".

Проти пустої демаґогії.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Не відмовте мені, Шан. Пане Редакторе, помістити коротке вияснення у звязку з ... гом п. Деркача Василя в „Українських Вістях" з 10. XI. ц. р., де він, подавши короткий і ... звіт із 1. листопадових роковин у Станиславові, займається досить обширно У.С.Т. „Проломом" і моєю особою. Згори зазначую, що полемізувати з такого покрою дописами я не беруся, бо вважаю, що такі наклепи дискредитують ... тільки їх автора й часопис, що такі „обєктивні" дописи поміщує. Я хочу дати лиш одно вияснення, щоб не ширилось баламуцтво.

Отож фактом є, що „Пролом" грав 1. листопада мистецькі змагання і в тих змаганнях я брав активну участь. Але слід зазначити, що змагання почалися в год. 14.30, зн. у часі, коли вже давно відправилася була Сл. Божа (8. год. рано) й відбулась академія (12. год.). Та коли треба було „переїхатись" по „Проломі" й по моїй особі, то чомуж би не використати „нагоди"? Виділ У.С.Т. „Пролом", щоб евент. не виразитись на атаки всяких примітивів і демаґоґів, робив заходи, щоб змагання перенести на інший день; а коли це йому не вдалося, станув по зрілій розвазі на становищі, що треба змагання розіграти. Як здисциплінований член Т-ва я до змагань станув, тимбільше, що я теж був за тим, що змагання треба розіграти, бо на мою думку це в ніякий спосіб не може пошкодити повазі 1. листопадових роковин.

Що інше, якби існувала громадянська ухвала щодо 1. листопада, або принайменше якісь вказівки, що можна того дня робити, а чого не можна. Колиб було десь ухвалено, що спорт. змагань у дні 1. листопада відбувати не вільно, а „Пролом" зпід такого наказу виломився, — тоді безперечно був би це проступок чи скандал. Але такої ухвали нема і ніколи не було. На доказ, що такої ухвали нема, може послужити хоч би факт, що в Станиславові були поотвирані в дні 1. листопада українські крамниці, як теж деякі українські кооперативи.

Щож до того, що я стою у проводі аж „..." яких" організацій молоді, то воно занадто шумно сказано, бо я є лише в одній організації: я є головою муж. хору „Думка", головою вже 3

роки і за час мого головування (як і передтим зрештою) „Думка“ національної чести ніколи й нічим не сплямила.

Дотично закиду, що я на сторінках „Діла“ „бичую й моралізую цілий спорт. український незалежний рух“, — то дописувач „У. В.“ звалився тут на безприкладну брехню. Хто уважно читає мої спортові статті, той напевно ніколи не може доглянути в них поборювання українських дружин, членів У.С.С., бож доброзичливих вказівок здороводумаюча людина не може хіба брати за „бичування“ чи пак за розбивання тих дружин.

Кінчаючи цих кілька рядків, зазначую ще, що згаданий допис в „Українських Вістях“ був ділом пімсти деяких людців, а підпис дописувача під дописом попав з конечности. Далі заявляю, що на ніякі замітки, які у відповідь на отсе моє вияснення ще появились би, я вже відповідати не буду, бо вважаю, що люди, які змагання „Пролому“ натягають безпідставно аж до національного „скандалу“ та „зломання“ нац. солідарности, не кермуються національним інтересом, тільки пустою демаґоґією та особистою пімстою.

Станиславів, 10. XI. 1936.

Богдан Ліськевич.

В листопаді — місяці українських інвалідів зберіть жертви від знайомих та вишліть на адресу: УКТОДІ, Львів, Потоцького ч. 48.

НОВИНКИ.

— 25-літній Зізд Товаришів обох відділів, що здали іспит зрілости в **1911. р. в Українській Гімназії в Перемишлі**, відбудеться 8. грудня (латинське свято) 1936. Зголошення участи прошу присилати на адресу: **Костик Олександер, Львів, Ринок 10., II. пов.**

— **Конфіската календарця „Готовсь“.** Календарець „Готовсь“ на 1937. р. (обєм 100 стор., ціна 20 сот.) підпав конфіскаті, тому прохаємо всіх, що надіслали замовлення, терпеливо підіждати до появи другого накладу. **В-во „Українське Юнацтво“, Львів, Петра Скарги 5.**

— **Справа земельної реформи.** На цю тему появилася в найновішому числі тижневика „Свобода“ (ч. 44. з 15. листопада ц. р.) обширна стаття посла д-ра Ст. Барана як реферат на віча в справі земельної реформи. Ця стаття п. н. „Нарід без землі — риба без води“ вийде в понеділок 23. ц. м. окремою відбиткою разом з резолюціями в земельній справі; її можна буде набути в Народній Канцелярії у Львові, вул. Підвалля 7. III.

— **Недільна збірка на безробітних.** В неділю 15. ц. м. відбудеться у Львові збірка для безробітних. На вулицях міста уставлять 34 столики. Між іншими коло „Просвіти“ сидітимуть: сен. Децикевич, дир. Заячківський, радний Стефчак, дир. Сінгалевич, інж. Мудрак і проф. д-р Раковський. Коло польського Гіпотечного Банку сидітимуть: віцевоєвода Хмелевський та през. д-р Островський, біля фірми Г. Штарка президентова Островська й віцепрез. Іжик, біля Краківського готелю польський Союз професійних письменників і т. д.

— **Міністерська ревізія в Мостисках.** У скарбовім уряді в Мостисках перевела люстраційна комісія з міністерства скарбу контролю книг у звязку з грошевими неправильностями. Вислід ревізії покищо держать у тайні.

— **Польсько-румунський міст** увійде мабуть у приповідку. В Заліщиках відбулася перед кількома днями конференція польсько-румунської комісії у справі відбудови мосту на Дністрі, висадженого в часі світової війни. Стверджено, що з польського боку роботи посунулися досить далеко і вже можна приступити до монтажу залізної конструкції. Зате по румунському боці не зроблено майже нічого. Щойно з весною зачнуть розбирати залізні останки старого мосту і переробляти підпори, так що укінчення мосту і передачі до вжитку можна надіятись аж під зиму 1937 р. Як відомо, справа з перебудовою цього мосту тягнеться вже кілька літ. В Америці побудували в коротшому часі зовсім новий міст 17 і пів км. завдовшки.

— **Львівська хроніка.** В районі V. поліційного комісаріяту придержано в часі вечірної облави 35 молодих волоцюгів, хлопців і дівчат, у віці від 9 до 16 літ, що не мали мешкання. — На Марійській площі трамваєвий віз переїхав 50-літнього інваліда жебрака Станислава Клюка, що через необережність дістався під колеса. Його перевезли до шпиталю в безнадійному стані. — Поліція арештувала Макса Вільнера під закидом сутенерства. Він використовував до крайніх границь 20-літню Кирилу С.

— **Напад на крамницю.** До крамниці Кулка рільничого в Комборні коросненського повіту ввійшов якийсь бандит і приголомшивши крамаря ударом палки по голові, забрав із каси готівку 280 зол. та кількасот папіросів. Щойно пізніше люди знайшли крамаря без памяти серед калюжі крови. За бандитом шукає поліція.

— **Вмер за цапову душу.** Теофіль Шеліговський у Пархачі пов. Сокаль ратував сусідові корову, не зважаючи на те, що має скалічену руку. За два дні він зміркував, що рука йому пухне. Пішов до лікаря і цей ствердив зараження вугликом. Не помогли ніякі вприснення, ані спеціяльна сировиця, спроваджена з Варшави. Лікарська поміч була спізнена і заражений помер, полишивши жінку і четверо дітей.

— **Убили солтиса.** Вчора пополудні застрілили невідомі справники солтиса громади Поздимир к. Сокаля, Климентія Царика, коли він вертався з поштою домів. На гук перших вистрілів Царик намагався боронити й відстрілювався, і навіть, як це виказали сліди, когось ранив, одначе сам упав трупом на місці поцілений 7 кулями. Щойно кілька годин пізніше знайшли прохожі його трупа. Поліція веде слідство під проводом повіт. коменданта поліції. Царика намагалися вже раз вбити і стріляли до нього крізь вікно. У звязку з першим нападом відбувся був наглий суд у Сокалі і тоді засуджено на досмертну вязницю Теодора Бриля і Ілька Шевчука. Третього підсудного Микиту Бучка засудили перед звичайним судом на 10 літ. Четвертий учасник нападу Михайло Цар, як відомо, покінчив самовбивством.

— **Краєва хроніка.** Директор міської каси в Бродах і заступник предсідника повітової ради, Ян Мадейський, власник земельного маєтку Глушин, скінчив самогубством. — З мосту на Пруті під Коломиєю впав у ріку самохід, яким їхав комісар граничної сторожі Ст. Цеховський з жінкою та дитиною. Тонучих вирятувало залізниче поготівля, причому комісар з жінкою вийшов цілий, а дитина тяжко поговклася. — В селі Хитрейки ад Куник пов. Жовква застрілили невідомі справники учителя Андрія Мандзія. Учитель почув був підозрілий шелест на подвірі, тому вийшов із ліхтаркою. Коли побачив напасників, стрілив до них на пострах з револьверу. Напасники відповіли крісовими вистрілами і вбили Мандзія у хвилині, коли він вбігав до хати. Поліція веде слідство. Справників було мабуть двох.

— **З культурної хроніки.** У Львові помер у 49-ому році життя польський письменник Стефан Грабінський, автор фантастичних новель і повістей, що одержав свого часу літературну нагороду м. Львова. — В тому самому віці помер у Берліні німецький письменник і драматичний автор Райнгардт Ґерінґ, що написав штуку „Зеґешлахт“, в якій звеличав морський бій під Скаґераком. — За статистикою бібліографічного інституту на Литві видано в часі останніх 10 місяців 828 книжок і брошур.

— **Напад на приходство.** В Руці Землянській пов. Янів Люблинський напали на приходство бандити і вибивши вікно, хотіли дістатися до мешкання. Напасникам ставив опір костельний послугач Леон Земба, якого бандити застрілили трьома кулями з револьверу.

— **Під ногами бугая.** На подвірі манастиря в Маштовіцах пов. Іноврoцлав зірвався з ланцюга бугай і кинувся на одного черця. Звір звалив його з ніг, пригвоздив рогами до землі і почав толочити ногами. З допомогою нападеному прибіг ігумен і застрілив бугая з револьверу. Раненого черця привезли до шпиталю в безнадійному стані.

— **Небезпечний струм.** Підчас вправ учнів військової школи дійшло до злуки телефонічного каблю з каблем високої напруги. Із трьох артилеристів, що чистили кабель, двох згинуло, а одного тяжко поразило.

— **Ще один коморник дефравдант.** У Вильні відбувається судовий процес проти судового коморника Стефана Войцеховського, що спроневірив 13.000 зол. виекзеквованих грошей. Обвинувачений боронить, що його побори не вистарчали на покриття канцелярійних видатків і тому мусів нарушити чужі гроші. Стверджено, що коморник вів розгульне життя й управляв газард.

— **Промислова фірма фундує літературні нагороди.** Відома чеська фабрика обуви Батя встановила літературну нагороду в сумі 50.000 чеських корон. Ця сума буде поділена на чотири нагороди ім. Масарика. Вони будуть признані 7. березня 1938 р. за найкращий літературний твір у чеській або словацькій мові, виданий в часі 1937. р. Крім того фірма Батя уфундувала 30 нагород в загальній сумі 50.000 корон за найкращу публіцистичну статтю.

— **Королева, що займається рисунками.** На осінній мистецькій виставі в Амстердамі голяндська королева Вельгельміна виставила свої рисунки вуглем з норвеських фйордів і краєвид з Маендалю, прогулькової місцевости під Гагою. Критика приняла праці королевої прихильно і підкреслює легкість та настроєвість рисунків.

— **Корабельна катастрофа** склалася у віддалі 20 км. від пристані в Александрії. Египетський торговельний корабель, завантажений збіжем, наїхавши на підводну скелю, перевернувся і затонув у короткому часі. 14 осіб утратило життя. Крім египетської залоги з капітаном греком на кораблі находилися теж египетські пасажири. Одиноким чоловіком, що врятувався з катастрофи, є один египтянин, що 9 годин плавав по морі, аж врятували його рибаки.

— **Військовий обовязок для турецьких жінок.** Турецьке міністерство війни виладило закон, що вводить обовязок помічної військової служби для жінок на випадок війни. В найближчому часі прийме його парлямент. Закон уводить спеціяльні курси, що мають приготовити

турецькі жінки до ріжних завдань підчас війни. Побіч санітарної служби кладеться натиск на вишколення жінок у протиґазовій обороні та спеціяльній службі в етапах і штабах армії.

— **900-ліття туму в Майнці.** Славний майнцівський тум святкував на днях 900-ліття свого іствування. Дня 11. листопада 1936 р. посвятив його і передав вірним архиєпископ Бардо.

— **Справлення друкарської похибки.** В „Ділі“ з 14. XI. ц. р. в нотатці „З концертової салі“ має бути: „Програма його була цікава і змістом ріжноманітна“; і „Це слово він виголосив у синтетичній, звязкій формі“...

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ В БЕРЕЖАНАХ.

В пятницю 13. ц. м. закінчився чотироденний процес проти 12-ох українців перед судом присяглих у Бережанах, яких прокуратор притягнув до відповідальности за події в Залипю, до яких дійшло 1. червня ц. р. у звязку з панахидою за поляглих. Про хід цих подій зізнавало обширно багато свідків, а останнього дня процесу, в четвер 12. ц. м. св. **о. Денис Телішук**, парох Потока та Залипя. Свідок підкреслив, що згідно з довголітнім звичаєм і в цьому році на другий день Зелених Свят, себто 1. червня відправив панахиду на стрілецьких могилах у Залипю. Першого дня відбулася панахида в Потоці. На панахиді в Залипю було дуже багато людей. І минули ми роками і цього року був зразковий спокій. Люди були незвичайно врочисто настроєні. Коли процесія вийшла з цвинтаря, свідок чув стріл. Як довідався згодом, стріляв поліцай Прищевський. Мушу зазначити, — додав свідок — що поліцай стрілив зовсім непотрібно і ще раз підкреслив, що лад і спокій був зразковий і поліцай цим стрілом викликав саме все те, що сталося. На другий день почалися численні арештування парохіян. Поліція в нелюдський спосіб знущалася над арештованими так, що як парох, почувався до обовязку запротестувати проти такої поведінки.

Прокуратор зажадав, щоб предсідник трибуналу записав до протоколу зі зізнань св. о. Телішука, що „поліція в нелюдський спосіб знущалася над арештованими“.

На питання обор. д-ра В. Бемка свідок подав, що ці поминки уладжує Церква, бо це є частина богослуження. На них Церква не потребує ніякого дозволу. Тому теж доходження проти свідка влада припинила.

На питання прокуратора свідок підкреслив, що якби поліцай Прищевський був тактовний так, як інші поліцаї, нпр. у Потоці, до подій не дійшло би. Тому я тверджу — каже свідок — що поліцай своїм непотрібним вистрілом спричинив метушню і він поносить вину за це все.

Вкінці на питання оборонця свідок подав, що всі підсудні є побожними і порядними парохіянами.

По промовах прокуратора А. Вержбіцького та оборонців: д-ра В. Бемка і д-ра М. Західного провідник судів присяглих відчитав у четвер вечором в гор. 5.40 вердикт. В пятницю відчитав предсідник трибуналу **Л. Польни** присуд, яким трибунал засудив: 1) **Івана Купяка — на 2 роки спільної кари; 2) Василя Сенаха — на 2 роки спільної кари; 3) Андрія Кушалу — на 2 роки і 6 місяців спільної кари; 4) Василя Ворону — на 2 роки спільної кари; 5) Степана Стодольського — на 1 рік і 6 місяців; 6) Миколу Галузу — на 6 місяців; 7) Катерину Матульську — на 6 місяців арешту.**

Всіх засуджених суд звільнив від коштів і судових оплат та всім зачислив слідчий арешт. Микола Галуза і Катерина Матульська вийдуть з вязниці 4. грудня ц. р.

Підсудних: 8) Михайла Наконечного, 9) Якима Дзюбатого, 10) Зиновія Грицая, 11) Миколу Коритка і 12) Михайла Конопаду суд звільнив від вини і кари.

Підс. Варвара Терефенко відповідатиме окремо.

ВІДГОМІН ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.

За кілька днів відбудеться перед судом присяглих у Золочеві політичний процес проти б. старшини Української Галицької Армії, Гр. Макітри, вчителя зі Львова за провину зі ст. 26. і 225. § 1. к. з. Прокуратура закидує йому, що 27-го березня 1919-го року у Золочеві виступав у військовому державному наглому суді як прокуратор проти поляків: І. Новаковського, А. Симова, М. Стефановського, А. Дембіцького, Ю. Герцога, Е. Шемберського, Л. Чепелевського та Ю. Подгурського, яких судили за державну зраду і за ділання на шкоду українського народу і зажадав для них кари смерти через розстріл, що і сталося.

Дивогляди.

ЧАРОДІЙНЕ ЛІЖКО.

Добре памятаємо всі казки, що їх оповідали нам мами, про чародійні столики, що на заклик: „Столику накрийся!“ — накривалися всім, чого лиш душа забажала. Сьогодні, коли техніка пішла семимилевими кроками вперед, всі казкові побажання можуть дуже легко здійснитися. Один мешканець Шікаґо Брюс поробив ріжні майже казкові винаходи і застосував їх у своїм помешканні. Кожний, хто прийде до мешкання Брюса може гей у казці кожне своє побажання заспокоїти. Вистане тільки потиснути у стіні відповідний ґудзик. Коли Брюс прийде вечором домів, притисне звичайніський, незамітний ґудзик... і має те, чого хоче. На бажання повінь світла заливає кімнату, інший ґудзик викликує пронизливий арлярм дзвінків, інший ріжні світляні ефекти і т. д. А ще інший ґудзик... чудо, стіна розступається і до кімнати віздить розкішне, застелене ліжко. Одначе нема в житті нічого без хиб і кожне світло має свою тінь. Так теж було і з винаходами Брюса. Одного гарного вечора вернувся Брюс утомлений до хати, потиснув ґудзик і положився до чародійного ліжка. Відтак натискав він ще й інші ґудзики, що виконували всі його бажання. Через помилку натиснув він знову ґудзик, що кермував його ліжком, і ліжко вїхало в одній хвилині в стіну. Брюс лежав у ліжку притиснений як сардинка. Його розпучливі крики заалярмували службу, служба поліцію, поліція для певности пожежну сторожу. Відтак силою вломились до кімнати Брюса, переконані, що плїндрують там злодії. Раптом почули таємничий голос: „Потисніть ґудзик!“ Поліція почала натискати всі ґудзики і вкінці Брюс виїхав зі стіни вимоклий, як оселедець. Брюс сів негайно за бюрко опрацювати плян, щоб на будуче перешкодити таким прикрим несподіванкам.

—o—

Всячина.

„ГАЛЬО, ТУТ МАДРИД!“

Радіослухачі, що в м. суботу вечором посунули стрілку апарату на Мадрид, напевне надіялися, що почують звідомлення червоної команди про хід воєнних подій на передмістях Мадриду, бож саме під ту пору відділи ген. Франка входили до Мадриду. В середині міста греміла канонада.

— Гальо, тут радіо Мадрид!...

Ви з нетерплячкою ждали комунікату і в тій хвилині почули голос спікера:

— Орхестра виконає тепер „Серенаду Ґ-дур Моцарта“...

І справді орхестра заграла ґейби нічого серенаду. Мадридської радіостації не зачислюють до найсильніших і в Парижі чують її не зовсім чисто. Дуже часто чути якісь вибухи, сильні шуми, тріскіт і ґрюкіт — це все може приняти слухач за тріскіт скорострілів і канонаду гармат.

Музика стихла. Спікер відчитав, намагаючись замаскувати схвилювання, комунікат червоного командування. Комунікат був дуже оптимістичний, що на тлі відгомону вуличних боїв викликав у слухача мимохіть веселий настрій. Годі скривати правду, коли стрільна розриваються у середмісті!

На закінчення комунікату проголосив спікер заклик ґенерального робітничого союзу і конфедерації праці до своїх членів, щоб вони явились цієї ночі у домівках своїх союзів по інструкції. „Перемога — або смерть!“ — закінчив спікер дрожачим голосом всі ці заклики й комунікати.

Опісля орхестра знову грала серенаду Моцарта, даремне силкуючись заглушити відгомін вуличних боїв.

КІЛЬКО ЛЮДИНА МОЖЕ ЖИТИ?

Це дуже важке і складне питання. Фізіологи й лікарі давно вже ствердили, що людина ніколи не доживає до своїх літ, до цієї границі, що її визначила сама природа. З правила люди вмирають передчасно від недуг: вроджених, або

придбаних. Отже до якої межі моглаб дожити людина, що зуміє зберегтися перед недугами?

На це питання відповідає проф. Лазарев, директор біофізичної секції московського інституту експериментальної медицини. Його працями цікавляться всі европейські наукові кола.

Критеріями людської довголітности вважає проф. Лазарев ступінь відчування людського орґанізму — значить, гостроту, з якою приймає при допомові 5 змислів всі зверхні враження. В хвилині, коли родиться дитина, її вразливість на зверхній світ є мінімальна; немовля майже не реагує на ці враження, дивиться широко відкритими очима на яскраве світло і т. д. Відтак вразливість поволі загострюється й осягає свій вершок у 20 році життя. В тому віці людина найкраще все бачить, чує і відзначується найбільшою енергією. Після 20 літ починається незвичайно повільний занепад усіх чуттєвих прикмет людини. Лазарев обчислив, що повний занепад людської чутливости припадає між 140 і 160 роком життя. Значить, пересічно повинна людина жити 150 літ. Якщо людина вмирає скоріше, то — на думку одного французького фізіольоґа — „чоловік сам себе вбиває“ неправильним способом життя, нераціональним прохарчуванням, недостаточною боротьбою із мікроорґанізмами. Проф. Лазарев перевірив свої досліди ще й на анатомії і виявилось, що порохнявіння кістяка також годиться з його обчисленнями.

Проф. Лазарев заявляє, що життя людини можна довести до природної межі 150-ти літ, одначе треба винайти якийсь хемічний лік, що розбуджував би приспану чуттєву вразливість людини. Це зовсім можливе, бож відома річ, що ріжні мікроорґанізми витворюють токсини, що впливають животворно на орґанізм. Нпр. після тифу появляються в людини ознаки відмолодження. Якщо лікарям поведеться винайти відповідну хемічну субстанцію, що піддержувалаб і збільшувалаб життєву вразливість орґанізму — тоді справа відмолодження і продовження людського життя буде зовсім легка і доступна для всіх.

БОРОТЬБА З ПРОШАКАМИ У ВІДНІ.

Віденська поліція переводить енерґійну боротьбу з професійними прошаками і переводить послідовні облави на прошаків. За рік арештовано приблизно 10.000 прошаків; 8.000 арештованих були професійними „бідними“. Частину жебраків виселено зі столиці, а частину приміщено в робітничих домах і вислано до концентраційних таборів. Найбільший клопіт має поліція не з самими прошаками, але з їхніми шпиґунами, що мають слідити поліцію. Коли шпиґуни помітять, що наближається поліція, повідомляють негайно про це прошаків і вони начас скриваються.

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Погоні: год. 11.30 передпол. Тім Українське смонея — Погонь (лігові).

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Франція — Чехословаччина 5:0. Міжнародні копаний змагання покінчились повною поразкою чехів.

Перехід Перрі на професіоналізм відбирає Англії всі дані здобути чашу Дейвіса на 1937 р. Перрі дістатиме 100.000 дол. річно.

Париж — Будапешт. Сензаційні змагання цих двох міст у копаному мячі відбудуться цієї неділі в Парижі.

—o—

Дописи.

ЯВОРІВ.

Вистава „Інститутки“ в гімназії СС. Василіянок. Дня 8. ц. м. відбулася в дівочій гімназії СС. Василіянок у Яворові вистава „Інститутки“ М. Вовчка, інсценізації В. Павлусевича. Вистава, як на молоді акторки й на аматорську сцену, пройшла досолі вдатно. У грі відзначились уч. IV. кл. Салик Ярослава (Устя) і Моцьоська Люб. (Інститутка). Зовсім удатно відограли учениці свої мужеські ролі. Пєса надається до жіночих шкіл, дають багато виховного й емоціонального матеріялу для молодих дівчат. Окреме признання належиться проф. Вардиному і м. Соломії, що тільки труду вложили у цю виставу. Гостей, як на Яворів, багато.

Ширіть наш часопис!

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

Судова Вишня: „Камо грядеши“?
15. XI. Рожевий шлях.
Городок: „Камо грядеши?“
16. XI. Вініций і Лігія (I ч.)
17. XI. Смерть Нерона (II ч.)

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

Жидачів:
15. XI. Ніч.
МИКОЛАЇВ н. ДН.
16. XI. Циганський барон.
17. XI. Муж двох жінок.
18. XI. Катерина.

Український Театр Й. Стадника.

Дрогобич:
15. XI. Синя квітка (попол.) і Наталка Полтавка.
Трускавець:
16. XI. Синя квітка.

Український Національний Хор під арт. проводом Д. Котка.
Рівне: 15. XI. і 16. XI.

Великий Театр:

Неділя, 15. XI. год. 3.30 поп. „Пігмаліон“; год. 7.30 веч. „Каваренька“.
Понеділок, 16. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.
Вівторок, 17. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.
Середа, 18. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.
Четвер, 19. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.
Пятниця, 20. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх троє“.
АТЛЯНТИК: „Пан із міліонами“.
ВАНДА: „Катруся“ з Франціскою Галь: „Мужчини в небезпечному віці“.
ГРАЖИНА: „Віденъ шалів“.
КАСІНО: „Ада, це не личцює“.
КОПЕРНИК: „Під двома прапорами“.
МАРУСЕНЬКА: „Юдель грає на скрипці“.
МЕТРО: „Віктор чи Вікторія“, „Ковбой міліонером“.
МІРАЖ: „Хто останній цілує“.
МУЗА: „Спокуса“.
ПАКС: „Цирк Сарані“, „Пат і Паташон“.
ПАЛЯС: „Прокажена“.
ПАН: „Ритмайстер фон Верфен“.
РАЙ: „Малий моряк“.
СВІТ: „Дочка джунглів“.
СТИЛЕВЕ: „Сто пот х“ з Еді Канторон, ревія „Це і те“.
ТОН: „Несамовитий дім“ і кольоровий додаток „Чудові діти“.
УТІХА: „Кровавий замах у касині“ та ревія.
ХИМЕРА: „Геройський форт Дуомон“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Шіаго“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 15. листопада 1936.

Відень (506,8) 11.45 „Визерунок Мадонни“ оп. Франк-а, фрагм., 12.30 Давні віденські оперетнові мельодії, 15.40 Камер. музика, 17.35 „Веседо крізь життя“ розр. концерт, 22.30 Віольончеля, **Прага** (470,2) 9.00 Концерт, 10.50 Симфонія ч. VII. Брукнера, 12.00 Попурі чеських оперет, 15.40 Популярний концерт, 16.55 „Прокопова смерть“ кантата Бендля, 19.00 „Кармен“ оп. Бізета, **Париж** (1648) 12.00, 14.00, 16.00 Легка музика, 13.00 Орг. ресітель, 18.15 Симф. концерт, 21.45 „Маратон“ трагічний епізод Дівоара з муз. Ірекура **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 17.00 Нар. музика, 20.00 „Барон Тренк“ оп. Альбінія, **Берлін** (356,7) 10.30, 13.00 Музика, 18.00 „Бальон на приконі“ муз. образці, 20.00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Безжурний поранок, інстр., солісти, 10.45 Фантазії на орг. Вірлінера, 11.30 Нар. пісні, 12.00 Музика, 18.15 Гарні мельодії, **Мінхен** (405,4) 9.30 Сопран і форт, 16.35 Весела авдиція, 18.00 Нар. музика з Байрайту, 22.30 Танк. музика, **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт сальон. орх, 17.00 Джев. орх., 18.25 Форт. ресіталь, 19.35 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 15.20 Камер. музика, 13.45 Орх. концерт, 16.30 Вок. концерт, 20.40 Симф. концерт., 21.50 „Асфальт“ ком. Мальонія, **Рим** (420,8) 17.00 Симф. концерт, 20.40 „Манон“ оп. Масенета.

Понеділок, 16. листопада 1936.

Відень (506,8) 17.30 Пісні й арії, Громеман сопр., 22.20 Ціререві мельодії, **Прага** (470,2) 17.35 Соната Сіна на віол. і форт., 19.25 Діти та стрільці, стрілецькі пісні на діт. хор. 20.30 Концерт орх., **Париж** (1648) 12.00, 14.00 Орх. концерт, 21.00 Вок. концерт, 21.45 Камер. музика, **Білгород** (437,3) 13.15, 17.35, 18.00 Нар. пісні, 20.40 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 12.00, 20.30 Концерт, 19.15 Твори Вальт. Німана у вик. комп. (форт.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.10 „Маріліхе“ країна озер і лосів, **Мінхен** (405,4) 16.30 Солісти, 18.00 Орх. концерт, **Будапешт** (549,5) 12.05 Симф. концерт, 13.30 Спів і форт., 18.00 Циг. музика, 20.15 Концерт орх., **Мілянo** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Танк. музика, 20.40 „Іль паезе дель Кампанелі“ оперетка Ранцата й Льомбарда, **Рим** (420,8) 13.50 Легка музика, 20.40 Симф. концерт.

Вівторок, 17. листопада 1936.

Відень (506,8) 15.20 Концерт для дітей, 17.30 форт., сопран, 20.00 Віденські мельодії, 20.20 Квартет, **Прага** (470,2) 15.45 Колискові пісні Капраля, 17.30 Хор, 22.15 Квартет ф-дур Бетовена, **Париж** (1648) 12.00, 18.30 Орх. концерт, 21.45 „Ля Газет де Монмартр“, **Білгород** (437,3) 17.20 Нар. музика, 19.50 Скрипка, 20.20 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 16.30 Сопран, барит., скр., віольончеля, гітара, форт., 19.00 Німецька камер. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Фр. пісні, Беблер тенор, 19.00 Веселий концерт, 20.10 Спів, скр., віольонч., **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 16.50 Нові Вольфові пісні, 17.15 Концерт камер. хору, **Будапешт** (549,5) 12.05, 21.35 Циг. музика, 13.30 Сальон. музика, 17.30 Спів, 23.00 Синчк. квартет, **Мілянo** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 17.15 Танк. музика, 20.40 „Манон“ оп. Масенета, **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт, 17.15 Скрипка, спів, 20.40 „Лі Кастігаматі“ комедія Светонія, 22.00 Форт. ресіталь.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 15. листопада 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська газетка, Кооперація та безробіття, 8.40 Мендельзон: Весільний марш зі „Сну літньої ночі“, гр. пл., 8.50 Програма на нині, 10.30 З ріжних країн, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт, орх., Шретерівна сопран, Петецький баритон, 14.00 Риковище оленів, трансмісія з поморських лісів, 14.35 Нар. капеля, 15.15 Для дітей: Діти з Турівки на Поділлі перед мікрофоном, 15.30 Для села: Про молочарський закон, Огляд ринків рільних продуктів, 16.00 Реклама (К. К. О.), 16.05 Рекламовий концерт, 16.15 Легка музика з гр. пл., 16.30 Фрагм. із „Сойма моєих проповідей“ П. Скарги, 17.00 Симф. концерт; у перерві ок. год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Про Г. Сенкевича, 19.15, 20.00 Мішаний концерт: Марія Поповичівна сопран, скрипка, форт., 19.45 Літер. хвилини: Г. Бальк: Гутірки в мічю, 20.20, 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Форт. ресіталь, 22.05 Характеристичні інтермеццо, мельодії та твори у вик. орх.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 16. листопада 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Вугіль, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Падеревський грає, гр. пл., 12.40 Гутірка: Не бити, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Пісоньки в вик. Юрандового хору, гр. пл., 15.55 Гарний дар Осолінеум, 16.00 Оперетові арії, гр. пл., 16.15 Куток мови, 16.30 Танці в вик. симф. орхестри, Чапліцький баритон, хор, 17.00 Здобутки польського законодавства, 17.15 Концерт у вик. віденського тріа гітаристів, 17.50 Про Льомброза (у століття уродин), 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.40 Про дім кор. Івана та конфіскуре Марусеньки, 18.50 Куток для сільської молоді, 19.00 Вояцька авдиція, 19.20 Танкова музика, рефрени, 20.10 „Юлій Цезар“ оп. Ю. Ф. Гендля; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка, Рецитація прози, 22.40 Танкова музика з гр. пл.; у перерві Останні вістки.

Вівторок, 17. листопада 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для мол. дітей: „Про Гнатка, що спізнився до поїзду“, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт квінтету, 12.40 Як і коли закладати раціональний город, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.50 Листи від дітей, 16.00 Пісоньки у виконанні Вітаса, з гр. пл., 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Концерт сальон. орх., 17.00 „Будні пп. Ковальських“ говорена повість М. Кунцевичевої, 17.15 Для контрасту, гр. пл., 17.30 Бетовенові сонати, скрипка, форт., 17.50 Андрій Цепух займається спортом, веселий діяльог, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Літер. нарис: Про кримінальну повість, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Держава та приватна господарська ініціятива, 19.20 Твори Ріо Гебгардта у вик. орх., 20.00 Симф. концерт, вступне слово, симфон. орх., хор, фортепіян, спів; у перерві в год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Літер. нарис: Що нам приносить Пруст?, 22.45 Танкова музика; у перерві в год. 22.56 Останні вістки.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.98—89.55, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри кан. 5.31.50 — 5.25.50, Фльор. гол. 287.10 — 285.40, Франки фр. 24.71 — 24.57, Франки швайцарські 122.40—121.60, Фунти англ. 25.97—25.81, Гульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.70—17.20, Кор. дан. 115.89—115.05, Кор. норв. 130.48 — 129.50, Кор. шв. 133.98 — 133.00, Ліри італ. 25.20—24.60, Марки фінл. 11.46—11.00, Марки нім. 114 — 107, Шил. австр. 95.50—95, Марки нім. срібні 122—115.

Акції.

Банк Польський, 111, Цукор 30, Вугіль 16, Ліпьпоп 14.75, Норблін 63.50.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 66, друга 66.50, 5 конв. 53, 4 прем. дол. 46.75, 7 стаб. 479, купон 38.60.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—54, 4 прц. Л. З. Бк Г. 40—43. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 42—45, 4 прц. ТКЗ. 39—41, 4 і пів прц. ГТКЗ. 41 — 44, 4 і пів прц. БГК. 61—65, 4 прц. БГК. 61—65.

Долярівка 46—48, 3 інвест. 1. ем. 65—67, 3 інвест. 2 ем. 65.50—67.50.

Збіжжя.

Львів, 14. XI.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Ріпак озимий	44·50—45·50
Пшениця одн. червона	23.25—23.75
Пшениця збор. червона	22.00—22.50
Пшениця біла	22.25—22·75
Пшениця зб.	21.25—21.75
Жито шт. I	17·50—17·75
Жито шт. II.	17·25—17·50
Ячмінь броварняний	26·50—26·75
Ячмінь на мливо	19.25—19·50
Ячмінь одн.	20.00—20.25
Ячмінь паст.	18·50—18·75
Висівки житні	9.50— 9.75
Висівки пшен. грубі	10.75—11.00
Висівки пшен. міялкі	9·50—10·25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 14. листопада ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . . . 2.75 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з боч. опакуванням 2.80 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням дає зачет . . . . 2.80 „
1 л. молока . . . . 0.19 „
1 к. яєць . . . . 4.70 „

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко звижкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 14. XI. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., повногруді, зовсім товсті 0.95 зол.
Індики I. кл., повногруді, зовсім товсті 0.85 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без остріжок, до ваги 1.50 кг. 0.85 „
Кури I. кл., товсті, без остріг, без напинку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору 0.95 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору 0.85 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

ОПОВІСТКИ.

На викуп паїв Українського Городу у Львові складає Теодор Штокайло-Кульчицький, учитель у Крупелках 3 зол. і кличе: 1) Марію Штокайло-Кульчицьку, канд. учительську в Кульчицях Шлях., 2) Осипу Полинка-Кульчицьку, учительку в Корничах, 3) д-р Остапа Дашинич-Кульчицького, адвоката в Городещі, 4) мгра Дмитра Гут-Кульчицького, ревізора у Львові.

З організації учителів прив. середніх шкіл. Загальне зібрання Краєвої Секції відбудеться в суботу 21. листопада в будинку дівочої гімназії Р. Ш. ім. І. й І. Кокорудзів, вул. Моджеєвської ч. 9 в год. 4. попол. Конечна приявність також делегатів учительських зборів Василіянських середніх шкіл і дівочої гімназії Укр. Інституту в Перемишлі. Делегати, що мають взяти участь другого дня у загальному зібранні Т-ва Учительська Громада можуть заночувати в Еміграційнім Домі, Вишневецьких 12. 3071

При ґрипі, простуді, дріжках, лом в кістках зазнаємо полекші, заживаючи таблетки ТОҐАЛЬ. Тоґаль спричинює спадок горячки і втихомирює болі. Можна дістати в найближчій аптиці.

ФУТРА до міста і подорожі, по останніх зразках моди виконує першорядно по конкуренційно низьких цінах
АНДРІЙ КУЗЬМІНСЬКИЙ,
2615 Львів, Пекарська 31. 21-25

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИЧКИ з капіталом від 5.000 для поширення підприємства шукає кавалір. Зголошення „Гурт". 3062 1-1

НАУКА

„ПОСТЕМП". Перша у краю конц. школа, система „Крій індивідуальний" — відділи: кравецтво, корсетарство, білизнярство. Курси відкриті цілий рік, початок 1-го і 15-го кожного місяця. ЛЬВІВ, ЗІМОРОВИЧА ЧИСЛО 3. 2826 4—4

ФРАНЦУСЬКОГО приготовляє до W. S. H. Z. уділяє конверсації, корепетиції дипльомована Цлова 12, мешкання 7, І. поверх. (Перша бічна Пекарської). 3070

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ каменицю 1-поверхову, 8 вільних кімнат, центральне огрівання, вхід від офіцин. Відомість адвокат Вахман, вул. 3. Мая 16. 3061 2—2

В КОЛОМИЇ, 2 муровані доми з будівляною парцелею, городом, близько суду і Ринку, до продажі; єодотяг, газ, електрика, каналізація. Можлива теж заміна на каменицю у Львові. Оферти під „Меценас 50" до Адміністрації. 3066 1—3

РІЖНІ

ЛЯЛЬКИ, ЗАБАВКИ, дитячі **ВІЗКИ**, поручає найдешевше БРАНДТ, Львів, Сикстуська 19. 2987 3—5

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 7—100

ДБАЙ про культуру мешкання. Гарні моделі фіранок, накидки, таблети від найдешевших до найвибагливіших за безцін — Фрайліх, Сикстуська 21. 2679 —?

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Міколяша приймає в коміс і продає мужеські і жіночі футра, куртки, гардеробу і т. п. 3008 4—4

ЧИ ВАШ годинник ходить добре? Якщо ні, дайте направити до **ІВАНА ЗЕЛЬТЕНРАЙХА**, Львів, Марійська пл. 5. Прецизійно, солідно, дешево. З провінції присилайте почтою. 3032 3-30

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Пань поручає костюми і плащі вже від 35 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Ендерса. 2986 21-60

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛОТИХ тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 3055 2—2

РОБІТНЯ КОВДЕР Кентшинського 4, солідно переробляє і виконує нові. Ціни найнижчі. 3057 2—4

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську міняємо на наймодніші бельські матеріяли. ТЕЛЕФОН 270-25. 3063 1—1

ШЛЮ РІДНЮ засобом дешевим коштом у ЗНАМЕНИТЕ ТЕПЛЕ БІЛЛЯ у фабриці білля „АСТРА", Львів, СИКСТУСЬКА ч. 2. 2912 ?—?

ОБРУЧКИ щастя, столові накриття срібні, альпакові, годинники та всіляку біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шевохи 1. 2889

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська ч. 25. 3069

ЖАРІВКИ від 5—25 ват, 110—220 вольт, 70 сотиків, батерії до ліхтарок по 35 сотиків, лямпи дозволуючі ніклеві від 6.—, ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 3064 1—3

Кравецький Сальон
М. Ґорбачинський і Син
вул. Академічна 3. Тел. 215-91
пригадує своїм клієнтам, що вже пора справити собі футра і плащі. На складі великий вибір матеріялів. 2-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст недуг ух, носа і горла
Д-р Карло Трав
мешкає тепер Сикстуська 2. І. пов.
Орд. від 10—12 і 3—5. Тел. 250-31. 3-3

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматольог. клінік у БЕРЛІНІ, ВІДНІ ТА ПРАЗІ
переніссся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3, напр. Віденської каварні
Тел. 251-68. Сепаратові жальні.

Косметичний Інститут і Лябораторія
д-ра О. Тушицького
Львів, вул. св. Софії ч. 3
усування аномалій цери, бородавок, пігменту, волосся, близн, дзюбів і плям, масажі, тривале усування морщин, жилаків і відмороження власною методою. 2675
Урядово затверджений 4-місячний курс косметичної закордонної програми.

ОГОЛОШЕННЯ.

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 9—?

ФУТРА дешево і солідно виконує Е. Говикович. — Львів, Домініканська 4. 2684 59-60

У ВИСЛІДІ КОНКУРСУ
на етикети фабрики свічок „КЕРОС" у Львові признано:
За проект великої етикети
І. нагороду в квоті 25 зол. п. Волод. Балясові, Варшава.
ІІ. нагороду в квоті 16 зол. п. Вас. Хомутникові, Улицько Зарубане.
За проект малої етикети
І. нагороду у квоті 15 зол. п. Вас. Хомутникові, Улицько Зарубане.
ІІ. нагороду в квоті 15 зол. п. Волод. Балясові, Варшава.
Поза конкурсом рішено купити проект великої етикети ч. 5 рис. п. Волод. Маланчука, Зборів за квоту 5 зол.
Всіх проєктів надіслано 17.
3067 Фабрика свічок „КЕРОС".

НАЙКРАЩУ МУЗИКУ
злоза океану

дасть тобі величавий відбірник
VICTORIA-ELEKTRIT
Пятьлямпова супергетородина.
Октода-дуодіода, Антіфедінг.
Сім обводів. Чотири засяги хвиль.
Великий динамічний голосник.
Реґуляція сили, модуляція тону.
Грамофонова конструкція. Фільтр льокальний.

ELEKTRIT
ДІСТАНЕТЕ В РАДІОСКЛАДАХ У ЦІЛОМУ КРАЮ.

КРЕМ HALINA Nr. 2
ІДЕАЛЬНО плекає **церу**...
усуває **ЗМОРШКИ**

Найбільший вибір — Найнижчі ціни
Мужеські сорочки фанелеві
Муж. сорочки попелін. 2 ковнірці
Теплі піжами 8.50, боннжурки (бл)
Простирала на ковдри
ПОЗНАНСЬКА ШВАЛЬНЯ
2—5 Львів, Казимирівська 2.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт до Англії, Аргентини, Уруґваю, Данії, Франції, Голяндії, Палестини і т. д.
виключне заступництво
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського 17.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Гарні й дешеві книжки
Видавничої Спілки „Діло"

	ціна	почтові пересилки
Д-р Кость Левицький: **Українські політики**	1·50 зол.	0·30
Валерія О'Коннор Вілінська: **Лисенки й Старицькі**	1·—	0·30
Д-р Василь Маковський: **Ґмінд**	2·00	0·30
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя І.—ІІ.**	2·80	0·50
Мих. Галущинський: **З Українськими Січ. Стрільцями**	1·50	0·30
Евген Чикаленко: **Спогади Частина І. ІІ. ІІІ.**	4·50	0·50
Окрема частина по зол 1·50		
Ірина Вільде: **Химерне серце**	1·50	0·30
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·40	0·30
Ст. Левинський: **З японського дому**	1·50	0·30
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·50	0·30
Е. Бронте: **Буревеохи**, переклав М. Рудницький	(вичерпана)	
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання**, переклав Василь Софронів	0·95	0·25
	1·50	0·30
Альфонс Доде **Маціцький**, із французької мови переклав М. Рудницький	1·00	0·50
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·80	0·15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·50	0·15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·50	0·15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Репніна**	0·80	0·15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·50	0·15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·80	0·15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло", Львів, Ринок 10** та у всіх книгарнях.